

МОНГОЛ УЛС
МОНГОЛБАНК

Бага тойруу 3, Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15160

Утас: (976-11) 31 03 92, Факс: (976-11) 31 14 71,

Цахим хуудас: www.mongolbank.mn

2026. 09. 11 № А-1/806

танай _____ -ны № _____ -т

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ГИШҮҮН Ж.БАЯРМАА ТАНАА

Танаас 2026 оны 08 дугаар сарын 14-ний өдөр ирүүлсэн 49 дүгээр албан бичигтэй танилцлаа.

Таны хүсэлтийн дагуу Монголбанкнаас инфляцын өсөлт болон мөнгөний бодлогын үр нөлөөний талаарх мэдээллийг бэлтгэн, хавсралтаар хүргүүлж байгааг хүлээн авна уу.

Хавсралт 58 хуудастай.

Хүндэтгэсэн

ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

С.НАРАНЦОГТ

1526031805

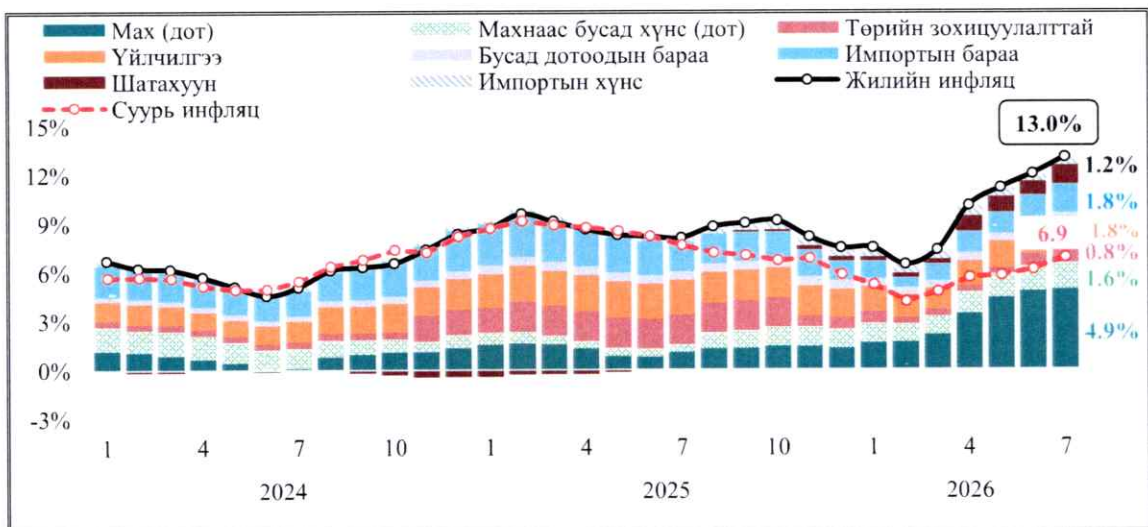
Монголбанкны 2026 оны 09 дугаар сарын 11-ны өдрийн 11-дугаар албан бичгийн хавсралт

Гүйцэтгэх хураангуй. 2026 оны 7 дугаар сарын байдлаарх инфляцын өсөлтийн гол эх үүсвэр нь мах, хүнсний ногоо, шатахуун зэрэг нийлүүлэлтийн шинжтэй хүчин зүйлс байсан боловч эдгээрийн хоёрдогч нөлөө суурь инфляц, инфляцын хүлээлт, төгрөгийн өгөөжид дамжих эрсдэл нэмэгдсэн тул Монголбанк мөнгөний бодлогын хариу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсэн. Мөнгөний бодлого нь хүнс, шатахууны анхдагч үнийн өсөлтийг шууд бууруулах боломж хязгаарлагдмал хэдий ч зээл, дотоод эрэлт, ханш, инфляцын хүлээлтийн сувгаар дамжих инфляцын дам нөлөө, цаашдын эрчимжилтийг хязгаарлах үүрэгтэй.

1. 2026 оны 7 дугаар сарын байдлаарх 13.0 хувийн инфляцаас Монголбанкны мөнгөний бодлогоор нөлөөлөх боломжтой дотоод эрэлт, зээл, мөнгөний нийлүүлэлт, төгрөгийн ханш, инфляцын хүлээлт болон анхны үнийн өсөлтөөс бусад бараа, үйлчилгээнд дамжсан нөлөө нийлээд хэдэн нэгж хувийг бүрдүүлсэн талаарх холбогдох судалгаа, тооцоо, мэдээлэл, үнэлгээ, тайлбар.

Инфляц 2026 оны 7 дугаар сарын байдлаар 13.0 хувьд хүрсэн бөгөөд бүтцээр нь авч үзвэл мах, махан бүтээгдэхүүн, хүнсний ногоо зэрэг дотоодын хүнсний бүтээгдэхүүний үнийн өсөлт нийт инфляцын 6.5 нэгж хувийг буюу тал орчим хувийг бүрдүүлж байна. Мөн геополитикийн хурцадмал байдлын нөлөөгөөр дэлхийн зах зээл дэх нефтийн бүтээгдэхүүний үнэ өсөж, улмаар дотоодын шатахууны үнэ нэмэгдсэн нь инфляцыг 1.2 нэгж хувиар нэмэгдүүлэх нөлөө үзүүлсэн.

Зураг 1. Инфляц, бүрэлдэхүүн хэсгүүдээр

Эх сурвалж: YCX, Монголбанк

Монгол Улсад эрэлтийн шалтгаантай инфляцыг нийт инфляцаас ялган харуулдаг суурь инфляцын албан ёсны статистик мэдээлэл байхгүй байна. Харин үнийн түр зуурын болон нийлүүлэлтийн шинжтэй өөрчлөлтийн нөлөөг төлөөлүүлэн хүнс, шатахуун болон төрийн зохицуулалттай бараа, үйлчилгээг хэрэглээний сагснаас хасаж тооцсон суурь инфляцыг Монголбанк өөрийн бодлогын шинжилгээ, тооцоололд ашигладаг. Бидний энэ тооцооллоор суурь инфляц 2026 оны эхний хагаст харьцангуй тогтвортой байсан бөгөөд 7 дугаар сард 0.8 нэгж хувиар нэмэгдэж 6.9 хувьд хүрсэн нь зорилтог түвшний интервалд байна. Өөрөөр хэлбэл эрэлтийн шалтгаант үнийн өсөлт болон нийлүүлэлтийн шалтгаант үнийн өсөлтийн дам нөлөөг суурь инфляцын өөрчлөлтөөр хэмжиж болно. Гэхдээ МУ-ын онцлог болох бараа, бүтээгдэхүүний зах зээлийн дэд бүтэц, нийлүүлэлтийн болон логистикийн сүлжээ бүрэн хөгжөөгүй, найдвартай, тогтвортой ажиллаж чадахгүй байгаагаас нийлүүлэлтийн шалтгаант үнийн өсөлт олон бараа, үйлчилгээнд тухайлбал хүнснээс гадна хүнсний бус бараа, бүтээгдэхүүнд илрэх тохиолдолд цөөнгүй байдаг. Энэ нь суурь инфляц тооцох цар хүрээг нэмэгдүүлэх, тогтмол бүтэцтэй тооцоход зарим тохиолдолд учир дутагдалтай болгодог. Иймээс суурь инфляцын тооцоог олон төрлөөр тооцож тогтмол харьцуулан үзэх зэргээр эрэлтийн шалтгаант инфляцыг бүрэн танихад ашиглаж байна.

Мөнгөний бодлогын шинжилгээнд ашиглаж буй макро загварууд нь эдийн засгийн харилцан хамаарлыг агрегат түвшинд авч үздэг тул хүнс, шатахуун зэрэг тодорхой бүлгийн үнийн шокийн инфляцад үзүүлэх шууд болон дам нөлөөг нийлбэрээр нь тооцоолох боломжтой байдаг. Харин эдгээрийн дам нөлөөг бараа, бүтээгдэхүүн тус бүрээр нь нарийвчлан салгаж тооцох боломж хязгаарлагдмал юм. Тухайлбал, цөөнгүй хүнсний барааны үнийн өсөлт өнгөрсөн оны сүүлийн саруудаас эрчимжсэн тул үнийн өсөлтийг бараа тус бүрээр шууд болон дам нөлөөг бусад хүчин зүйлээс нарийвчлан салгах боломж хязгаарлагдмал байна.

Тодорхой бараа бүтээгдэхүүн эсхүл тодорхой бүлгийн үнийн өсөлтийн инфляцад үзүүлэх дам нөлөөг үнэлэхдээ ҮСХ-ноос тооцдог Орц-Гарцын хүснэгтэд үндэслэн тооцож, өөрсдийн тооцоололтой харьцуулан шалгадаг. Тухайлбал, шатахууны үнэ харьцангуй тогтвортой байсан тул сүүлийн үеийн үнийн өсөлтийн дам нөлөөг тооцох боломжтой. ҮСХ-ны орц-гарцын хүснэгтэд үндэслэн тооцоход шатахууны үнийн өсөлтийн шууд нөлөө 1.2 нэгж хувь, шатахууны үнийн өсөлтийн дам нөлөө 0.5 нэгж хувь байна.

Эдгээр тооцоолол нь тодорхой төрлийн үнийн шокийн инфляцад үзүүлэх нөлөөллийн хэмжээг тоймлон харуулах зорилготой бөгөөд салбар хоорондын дам нөлөөг харуулах нэмэлт тооцоо гэж хэлж болно. Нийлүүлэлтийн үнийн өсөлт, тухайлбал шатахууны үнийн өсөлт иргэдийн хэрэглээ, ААНБ-ын үйлдвэрлэл, хөрөнгө оруулалтын шийдвэрт харилцан адилгүй нөлөө үзүүлдэг. Үүнд орлогын түвшин, салбараас хамаарсан ашигт ажиллагаа зэрэг олон хүчин зүйл нөлөөлдөг. Иймд иргэд, ААНБ-ын үйл хөдлөлд гарах өөрчлөлтийг бүрэн тооцох боломж хязгаарлагдмал тул дам нөлөө бодит байдал дээр тооцооллоос өндөр эсхүл бага байх боломжтой.

2. 2024 оны 1 дүгээр улирлаас 2026 оны 2 дугаар улирал хүртэл Монголбанкнаас боловсруулсан инфляцын 3, 6, 12 сарын төсөөллийг бодит гүйцэтгэлтэй харьцуулж, зөрүүний хэмжээ, гол шалтгаан, давтан дутуу болон хэтрүүлэн үнэлсэн хүчин зүйл, төсөөллийн алдаанд хийсэн дотоод үнэлгээ, алдааг залруулах чиглэлээр авсан арга хэмжээний талаарх холбогдох хүснэгт, судалгаа, тооцоо, мэдээлэл, тайлбар.

Ирээдүйн талаарх бүх мэдээлэл олдохгүй учраас төсөөлөл нь тухайн цаг хугацаанд мэдэгдэж буй боломжит чанарын болон тоон бүхий л мэдээлэл, томоохон ААНБ-ын бизнесийн төлөвлөгөө, МУ-

ын Засгийн газрын төсвийн төлөвлөгөө болон гадаад эх сурвалжуудын төсөөлөл зэрэгт үндэслэсэн олон тооны таамаглалт нөхцөл ашигладаг. Гэвч эдгээр ашигласан таамаглалт нөхцөлүүд байнга өөрчлөгддөг нь төсөөллийн алдааг голчлон бүрдүүлдэг. Мөн гадаад, дотоод урьдчилан тааварлашгүй гэнэтийн шок бий болох, бодлогын өөрчлөлтүүд гарах /төсөв тодотгох г.м/ зэргээс төсөөллийн зөрүү бий болдог. Тухайлбал, төсөөлөлд ашиглаж буй тухайн жилийн төсвийн зардлыг тооцохдоо УИХ-аас баталсан төсвийн дүнгээр, ирэх онуудын төсвийн зардлын хэмжээг төсвийн хүрээний мэдэгдлийн дүнгээр авч ашигладаг. Харин бодит байдал дээр тухайн жилийн төсөв тодотголоор нэмэгдэх, ирэх оны төсвийн үзүүлэлтүүд анх танилцуулж байсан хүрээний мэдэгдлийн дүнгээс давах зэрэг томоохон зардлын өөрчлөлтүүд ордог. Энэ нь нэг талаас эдийн засгийн гүйцэтгэл, төсөөлөлд өөрчлөлт орох гол шалтгаан болдог. Мөн сүүлийн жилүүдэд гэнэтийн тааварлашгүй гадаад, дотоод хавсарсан шокууд байнга тохиолдох болсон нь төсөөлөлд ихээхэн нөлөөлж байна. Үүний гол жишээ нь ОХУ-Украины дайн, Иран-АНУ-ын хурцадмал байдлаас үүдэлтэй шагахууны үнийн өсөлт, нийлүүлэлтийн тасалдал, 2023, 2024 оны дараалсан зуд, 2024 оны дотоодын цахилгааны үнийн огцом өсөлт, 2025 оны төмсний ургац огцом буурсан зэргийг нэрлэж болно.

Үүний зэрэгцээ аливаа бодлогын шинжилгээ, төсөөлөл боловсруулах аргачлалыг тогтмол шинэчлэн сайжруулаагүйгээс төсөөллийн алдаа үүсэх эрсдэл нэмэгддэг билээ. Эдгээр эрсдэлийг бууруулах үүднээс Монголбанк өөрсдөөс шалтгаалах төсөөлөл шинжилгээний үйл ажиллагаагаа тасралтгүй сайжруулж байна. Дэлгэрүүлбэл:

Нэгдүгээрт, Монголбанк улирал тутам шинээр гарсан тоон болон чанарын мэдээлэлд үндэслэн инфляц болон бусад макро эдийн засгийн гол үзүүлэлтүүдийн богино, дунд хугацааны төсөөллөө шинэчилдэг. Шинэчлэх бүрд өмнөх улирлын төсөөллийн алдааны шинжилгээ хийж, төсөөллийн зөрүү, түүний учир шалтгааныг олон нийтэд 2024 оныг дуустал “Инфляцын тайлан”, 2025 оноос шинэчлэн сайжруулсан “Мөнгөний бодлогын тайлан”-д оруулан олон нийтэд нээлттэй танилцуулж Төв банкны ил тод байдлыг ханган ажиллаж байна. 2024 оны 1 дүгээр улирлаас 2026 оны 2 дугаар улирал хүртэл инфляцын төсөөллийг улирал бүр шинэчлэн нийтдээ 10 удаа төсөөллөө шинэчлэн танилцуулсан бөгөөд үр дүн, төсөөллийн зөрүүний талаар мэдээллийг тухай бүр “Инфляцын тайлан” болон “Мөнгөний бодлогын тайлан”-д оруулсныг доорх хүснэгтэд оруулан цахим холбоосыг байршууллаа. Сүүлийн 10 удаагийн төсөөллийг авч үзвэл ирэх 3 сарын инфляцын төсөөллийн гүйцэтгэлээс зөрсөн зөрүү дунджаар 0.6 нэгж хувь, 6 - 12 сарын дараах төсөөллийн зөрүү дунджаар 1.8-2.1 нэгж хувь болж байна. Гадаад, дотоод орчин туйлын тогтворгүй байгаа энэ үед улирал бүр нөхцөл байдал өөрчлөгдөж богино дунд хугацааны төсөөлөлд багагүй өөрчлөлт оруулан шинэчилж байгааг энд онцлон дурдах нь зүйтэй юм.

Хүснэгт 1. Мөнгөний бодлогын тайлангийн цахим холбоос

Он	Улирал	Тайлан	Төсөөллийн зөрүүг тайлбарласан хуудас
2026	II	Мөнгөний бодлогын тайлан	15
	I	Мөнгөний бодлогын тайлан	16
2025	IV	Мөнгөний бодлогын тайлан	15
	III	Мөнгөний бодлогын тайлан	15
	II	Мөнгөний бодлогын тайлан	16
	I	Мөнгөний бодлогын тайлан	15
	IV	Инфляцын тайлан	10

Он	Улирал	Тайлан	Төсөөллийн зөрүүг тайлбарласан хуудас
2024	III	Инфляцын тайлан	9
	II	Инфляцын тайлан	9
	I	Инфляцын тайлан	9

Эх сурвалж: Монголбанк

Хоёрдугаарт, Монголбанк мөнгөний бодлогын тайланд төсөөллийн зөрүү, өөрчлөлтийн талаар ил тод олон нийтэд зарлахаас гадна төсөөлөл шинжилгээний аргачлалаа тогтмол сайжруулж олон улсын сайн жишигт нийцүүлэн ажиллаж байна. Таны асуусан инфляцын 3, 6, 12 сарын дараах төсөөлөл буюу богино хугацааны төсөөлөлд хамаарах аргачлалыг сайжруулах ажилд Монголбанк сүүлийн жилүүдэд онцгой анхаарал хандуулж ажилласан. Тодруулбал, богино хугацааны төсөөлөл, шинжилгээ буюу 12 сар хүртэлх хугацааны төсөөллийг сайжруулах үүднээс 2022-2025 онд Олон Улсын Валютын Сангийн техник тусламжийн хүрээнд өндөр давтамжтай мэдээллийг төсөөлөлд нэвтрүүлэх, хамгийн сүүлийн үеийн сайн туршлага, аргачлалыг ашиглах, улирал бүрийн алдааны шинжилгээнд үндэслэн загварын жинг шинэчлэх, төсөөллийн үйл явцыг автоматжуулах замаар хүний нөөц, цаг хугацааг хэмнэх ажлуудыг хийж гүйцэтгэн, төсөл амжилттай хэрэгжүүлж дуусаад байна. Үүний үр дүнг танилцуулсан 39 хуудас бүхий тайланг Монголбанкны хамт олон ОУВС-ийн зөвлөхтэй хамтран боловсруулж, Олон Улсын Валютын Сангийн цахим хуудсанд [/Mongolia: Technical Assistance Report—Nowcasting and Near-Term Forecasting System/](#) 2026 оны 7 дугаар сард хэвлүүлсэн. Гол үр дүнгээр инфляцын богино хугацааны буюу 3, 6, 9, 12 сарын дараах төсөөллийн алдаа төсөл хэрэгжүүлэхээс өмнөх үетэй харьцуулахад харгалзан 37.5 хувь, 17.4 хувь, 14.0 хувь, 9.5 хувиар буурсан байна. Энэхүү тайланг хавсралтаар хүргүүлж байна.

Хүснэгт 2: ОУВС-ын техник тусламжийн хүрээнд сайжруулсан богино хугацааны системийн үр дүнг өмнөх аргачлалтай харьцуулахад хэдэн хувиар сайжирсныг RMSE (хувиар) илэрхийлэв. Сөрөг утга хэдэн хувиар төсөөллийн алдаа буурсныг илтгэнэ.

	0	1	2	3
⁽¹⁾ Хэрэглээний үнийн индекс	-37.5	-17.4	-14.0	-9.5
⁽²⁾ Хэрэглээний үнийн индекс, доороос дээш	-26.0	-15.5	-7.8	1.2
Хонины мах	22.4	-10.5	-4.1	-1.3
Үхрийн мах	3.9	-21.5	-25.9	-22.8
Бусад мах	-15.3	0.4	-7.5	-17.7
	-35.3	-19.5	-19.1	-16.1
Гурил	-51.2	-20.4	0.1	22.0
Хүнсний ногоо	-7.4	-6.5	-9.0	-8.9
Импортын бараа	-26.8	-23.2	-25.7	-16.6
Дотоодын бараа	-60.6	-4.5	47.8	99.5
Үйлчилгээ	-52.4	-24.4	-21.0	-16.9

Тайлбар: Энэхүү хүснэгтэд богино хугацааны төсөөллийн, 1–4 улирал хүрээнд Монголбанкны мэргэжилтнүүдийн төсөөллийн RMSE болон загварын RMSE-ийн харьцангуй хувийн зөрүүг харуулсан. 2018 оны IV улирлаас 2023 оны III улирал хүртэлх хугацааг хамруулан хийж гүйцэтгэв.

Хүснэгт 3. Инфляцын төсөөлөл, гүйцэтгэлийн зөрүү, түүний гол шалтгаан

		2023	2024				2025				2026			
		IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III*	IV*
2024	I	9.1%	7.9%	7.5%	7.9%	8.0%								
	II		7.4%	6.0%	6.6%	6.4%	7.3%							
	III			5.5%	5.5%	6.3%	6.9%	7.5%						
	IV				5.9%	7.5%	8.5%	9.2%	9.5%					
2025	I					8.0%	10.7%	12.1%	12.4%	10.9%				
	II						9.2%	9.1%	8.5%	9.1%	8.6%			
	III							8.4%	8.4%	8.8%	8.1%	7.3%		
	IV								8.7%	8.3%	7.4%	8.2%	8.2%	
2026	I									8.3%	7.5%	8.2%	8.3%	7.5%
	II										7.1%	11.0%	11.1%	10.2%
		Төсөөлөл												
		Гүйцэтгэл												

Тайлбар: Мөрөөр төсөөллийн гүйцэтгэл болон төсөөллийн хугацааг, баганаар төсөөлөл боловсруулсан үеийг харуулав. Хөх өнгөөр бодит гүйцэтгэл, саарал өнгөөр суурь төсөөллийг тус тус тэмдэглэв.

Монголбанк нь 12 сар хүртэлх төсөөлөл буюу богино хугацааны төсөөлөл шинжилгээний системээ сайжруулахын зэрэгцээ дунд хугацааны төсөөлөл, шинжилгээг сайжруулах ажлыг жил бүр зохион байгуулан ажиллаж байна. Дунд хугацааны хагас бүтцийн “GAP” загварыг 2012 оноос хойш тасралтгүй хөгжүүлж байгаа бөгөөд сүүлийн байдлаарх /2026 оны 7 сар/ алдааны шинжилгээг тогтмол хийдэг. Мөн энэхүү дунд хугацааны төсөөлөл шинжилгээний загварын суурь ойлголтыг агуулсан “Мөнгөний бодлогын шинжилгээ GAP загвар” судалгааны ажлыг боловсруулж 2014 онд Монголбанкны судалгааны товхимолд хэвлүүлэн олон нийтэд нээлттэй байршуулсан ба уг судалгааг https://www.mongolbank.mn/mn_research/190 цахим холбоосоор хүргүүлж байна. Дунд хугацааны GAP загварын коэффициент болон загварчлалыг жил бүр тогтмол шинэчлэн сайжруулдаг бөгөөд энэ онд хийгдсэн сайжруулалтын үр дүнд загварын алдаанд гарсан өөрчлөлтийг дараах хүснэгтэд орууллаа. Уг хүснэгтээс дунд хугацааны төсөөллийн алдаа дунджаар 10 орчим хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 4. GAP загварын шинэчлэлийн үр дүнд гарсан төсөөллийн алдааны өөрчлөлт, өмнөх загвартай харьцуулахад

		q1	q2	q3	q4	q5	q6	q7	q8
Инфляц	Сайжруулсан загвар	-9.1%	-5.5%	-10.5%	-10.2%	-10.5%	-9.3%	-9.8%	-12.2%

Эх сурвалж: Монголбанк

- 2026 оны 5 дугаар сард инфляц 11.2 хувьд хүрсэн байхад Мөнгөний бодлогын хороо 6 дугаар сарын 23, 24-ний өдрийн хурлаар бодлогын хүүг 12 хувьд хэвээр хадгалсан боловч 8 дугаар сарын 12-нд ээлжит бусаар хуралдаж бодлогын хүү болон заавал байлгах нөөцийг

нэмэгдүүлсэнтэй холбоотойгоор 6 дугаар сарын 24-өөс 8 дугаар сарын 12-ны хооронд инфляц, үнийн өсөлтийн дам нөлөө, инфляцын хүлээлтийн талаарх өмнөх үнэлгээг оорчлоход хүргэсэн мэдээлэл, үзүүлэлт, 11.2 хувийн инфляцыг түр зуурын шинжтэй гэж үзсэн үндэслэл, нэмэлт арга хэмжээ авах шаардлага хэзээ үүссэн гэж үзсэн болон уг арга хэмжээг өмнө авах боломж байсан эсэхэд хийсэн үнэлгээний талаарх холбогдох судалгаа, тооцоо, мэдээлэл, шийдвэрийн үндэслэл, тайлбар.

Мөнгөний бодлогын хэрэгслүүд нь банк хоорондын захын хүү, зээл, хадгаламжийн хүү, дотоод эрэлтийг өөрчлөх замаар эрэлтийн шалтгаантай инфляцад нөлөөлөх боломжтой байдаг. Харин нийлүүлэлтийн шалтгаант инфляцын анхдагч шалтгаан болох хүнс, шатахууны үнийн өсөлтийг мөнгөний бодлогоор шууд бууруулах боломж хязгаарлагдмал юм. Иймд нийлүүлэлтийн шокийн үед мөнгөний бодлогын гол зорилго нь үнийн анхдагч өсөлтийг шууд сааруулах бус, харин түүний хоёрдогч нөлөөг хязгаарлах, инфляцын хүлээлтийг тогтворжуулах, улмаар инфляц улам бүр эрчимжихээс сэргийлэхэд оршино.

Мөнгөний бодлогын хорооны 2026 оны 6 дугаар сарын 23-24-ны өдрийн МБХ-ны хурлаар инфляц хамгийн сүүлийн мэдээлэл болох 5 дугаар сард улсын хэмжээнд 11.2 хувьд хүрсэн хэдий ч мөнгөний бодлогоор нөлөөлөх боломжтой үнийн өсөлтийг илэрхийлэх суурь инфляц 5.8 хувь буюу Төв банкны зорилтын голчийн орчимд байв. Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яамнаас авсан шатахууны импортын үнэ энэ оны үлдсэн хугацаанд өөрчлөгдөхгүй гэсэн мэдээлэлд үндэслэн шатахууны үнийг тогтвортой байхаар таамагласан. Түүнчлэн, шатахуун болон хүнсний инфляц оны сүүлийн хагаст саарах, мөн суурь инфляц зорилтын интервалд байх төсөөлөлтэй байв. Иймд, мөнгөний бодлогоор шатахуун, хүнс зэрэг нийлүүлэлтийн шалтгаант үнийн шууд өсөлтөд нөлөөлөх боломж хязгаарлагдмал бөгөөд эдгээр үнийн өсөлт нь түр зуурын шинжтэй, цаашид үнийн өсөлт саарах төсөөлөлтэй, 2026 оны 1-р улирлын иргэдийн инфляцын хүлээлт харьцангуй тогтвортой байсныг харгалзан Мөнгөний Бодлогын Хороо бодлогын хүүг хэвээр хадгалахаар шийдвэрлэсэн.

Харин 6 дугаар сарын шийдвэрийн дараа нийлүүлэлтийн шок түр зуурын шинжтэй байх тухай өмнөх таамаглал суларч, шатахууны үнэ дахин өсөх, усны үнэ нэмэгдэх, махны нийлүүлэлтийн саатал үргэлжлэх, инфляцын хүлээлт огцом нэмэгдэх зэрэг мэдээлэл зэрэгцэн гарснаар бодлогын үнэлгээг шинэчлэх шаардлага үүссэн. Үүнд:

1. 2026 оны 7 дугаар сард шатахууны үнэ дахин нэмэгдэж, инфляцад 0.3 нэгж хувийн нэмэлт шууд нөлөөг үзүүлсэн. Түүнчлэн шатахууны үнэ 8-9 сард үргэлжлэн өсөх, оны үлдсэн саруудад үнэ өсөж болзошгүй хүлээлттэй болсон.
2. Засгийн газрын тогтоолоор 2026 оны 6 дугаар сараас цэвэр, бохир усны үнэ 37 хувиар, 53 хувиар тус тус нэмэгдсэн.
3. Төвийн бүсэд шүлхий өвчний тархалт нэмэгдэж, вакцинжуулалт хийснээр махны нийлүүлэлт хот, суурин газарт хязгаарлагдсан тул махны үнэ улирлын хандлагаасаа 1 сар орчмын хойно буюу 7 дугаар сарын 20-ноос хойш буурч эхэлсэн.
4. Шатахууны үнийн өсөлтөөс шалтгаалан хэрэглээний сагсанд багтдаг Приус-41 автомашины үнийн жилийн өсөлт 7 дугаар сард өмнөх сараас 4.3 нэгж хувиар өссөн.

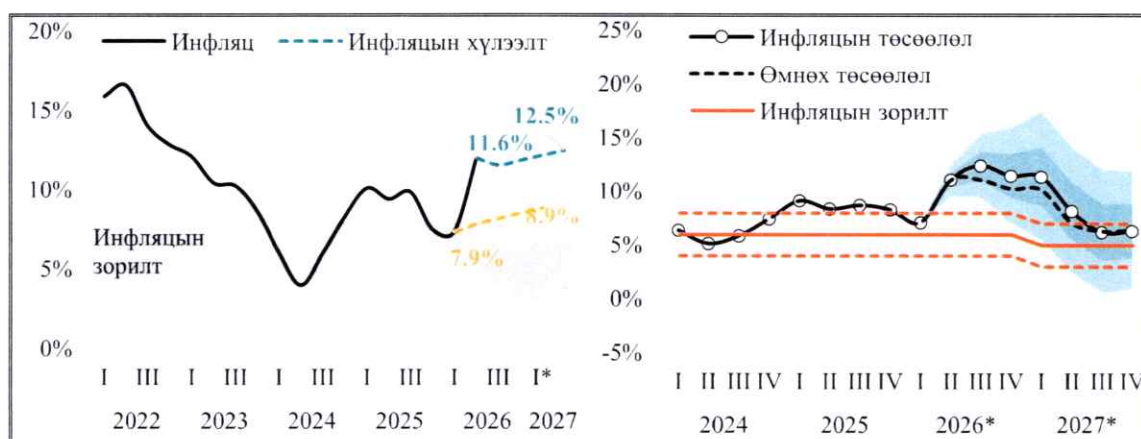
Эдгээр үнийн өсөлтийн нийлбэр нөлөөгөөр 6 дугаар сард 12 хувь байсан инфляц 7 дугаар сард 13 хувь болж, 1 нэгж хувиар нэмэгдэхэд 0.7 нэгж хувийн нэмэлт шууд нөлөө үзүүлсэн. Харин эдгээр өсөлтийн дам нөлөөгөөр энэ оны эцэст инфляцын төсөөлөл 1.2 нэгж хувиар нэмэгдсэн. Шатахууны үнийн өсөлт үргэлжилж байгаа нь бүх бараа, үйлчилгээний өртгийг нэмэгдүүлэх дам нөлөө өндөртэй

байдгаас суурь инфляцыг илүү удаан, өндрөөр нэмэгдүүлэх нөлөө үзүүлэхээр байна. Үүний зэрэгцээ 2026 оны 2 дугаар улирлын Иргэдийн инфляцын хүлээлтийн түүвэр судалгаагаар 1 улирлын дараах инфляцын хүлээлт 7.9 хувиас 12.0 хувь, 1 жилийн дараах хүлээлт 8.9 хувиас 12.5 хувь болж огцом өссөн байна. Мөн гадаад орчинд эрчим хүчний үнийн өсөлтөөс үүдэн дэлхий даяар үнийн дарамт нэмэгдэж, инфляц зорилтоос давснаас гадаад хүү өсөх хүлээлтээс шалтгаалан төгрөгийн өгөөж буурах эрсдэлтэй болсон.

Эдгээр гадаад болон дотоод суурь төсөөллийн таамаглалт нөхцөлд гарсан өөрчлөлтөд үндэслэн шинэчлэн боловсруулсан төсөөллөөр эрэлтийн шалтгаант инфляцыг илэрхийлэх суурь инфляц ирэх оны эхний улирлаас зорилтын интервалаас давах эрсдэлтэй болсон. Ийнхүү Мөнгөний бодлогын хороо иргэдийн инфляцын хүлээлтийг тогтворжуулах, нийлүүлэлтийн шалтгаант үнийн өсөлтийн 2 дах үеийн нөлөөг бууруулах зорилгоор 8 дугаар сард ээлжит бусаар хуралдаж:

1. Бодлогын хүүг 0.5 нэгж хувиар нэмэгдүүлж, 12.5 хувьд хүргэх;
2. Банкнуудын төгрөгийн заавал байлгах нөөцийн хувь хэмжээг 0.5 нэгж хувиар өсгөж, 14.5 хувьд хүргэх шийдвэрийг гаргалаа.

Зураг 2. Иргэдийн инфляцын хүлээлт болон инфляцын суурь төсөөлөл

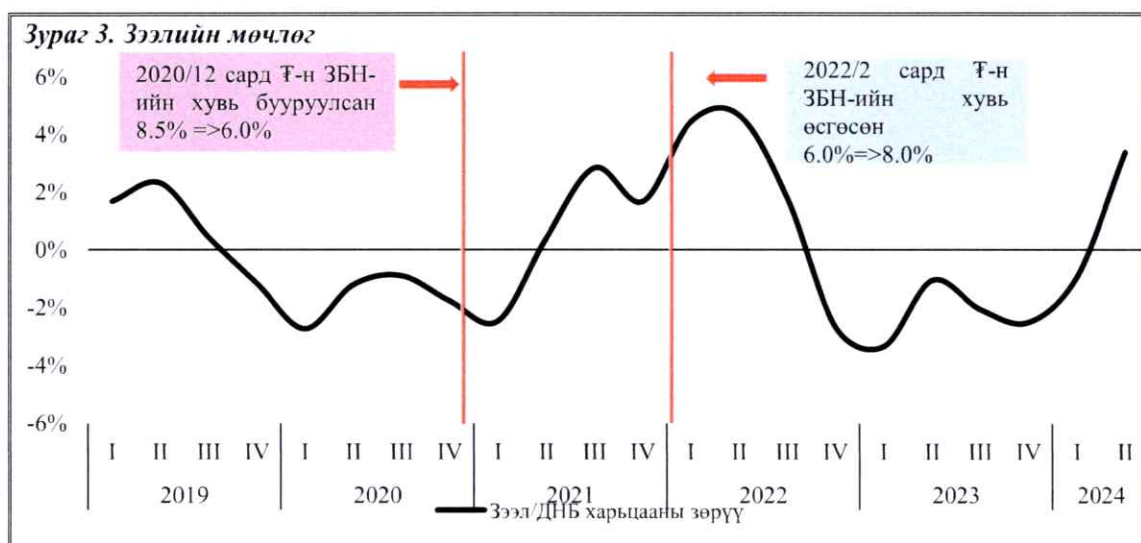
Эх сурвалж: Монголбанк

4. 2024 оны 9 дүгээр сард Монголбанк инфляц, дотоод эрэлт, зээлийн өсөлтийн эрсдэлийг анхааруулсан нөхцөлд бодлогын хүүг 11 хувиас 10 хувь болгон бууруулж, төгрөгийн заавал байлгах нөөцийг 2 нэгж хувиар нэмэгдүүлсэн бодлогын хосолсон шийдвэр инфляц, зээл, дотоод эрэлтэд ямар нөлөө үзүүлсэн, бодит гүйцэтгэл гарсны дараа уг шийдвэрт хийсэн дотоод үнэлгээ, тухайн шийдвэр оновчтой байсан эсэх талаарх өнөөгийн дүгнэлт, үнэлгээний алдаа гарсан бол түүнд үндэслэн авсан арга хэмжээний талаарх холбогдох судалгаа, тооцоо, мэдээлэл, дотоод үнэлгээ, тайлбар;

Мөнгөний бодлогын шийдвэр гаргах үед жилийн инфляц 2024 оны 8 дугаар сард Улаанбаатар хотын хэмжээнд 5.8 хувь, улсын хэмжээнд 6.1 хувь буюу зорилтын голчийн орчимд байв. Засгийн газрын шийдвэрээр цахилгаан, дулааны үнийн өөрчлөлт зэрэг нийлүүлэлтийн хүчин зүйлээс шалтгаалан инфляц бага зэрэг нэмэгдэх төлөвтэй байсан хэдий ч зорилтот интервалд хадгалагдах төсөөлөлтэй байсан. Эдийн засгийн өсөлтийн хувьд 2024 онд 5.5 хувь буюу потенциал өсөлтийн түвшинд хадгалагдах төлөвтэй байсан хэдий ч уул уурхайн бус салбарын өсөлт сул байв.

Эдийн засгийн гадаад орчны хувьд БНХАУ-ын эдийн засаг 5 орчим хувиар өсөж, гадаад эрэлт тогтвортой байх, гадаад инфляц харьцангуй нам түвшинд байх төлөвтэй байснаар томоохон төв банкууд бодлогын хүүгээ бууруулах хүлээлттэй байсан. Ийнхүү инфляцын цаашдын төлөв зорилтот интервалд хадгалагдах, эдийн засгийн өсөлт потенциал түвшинд байх, гадаад орчны төлөв харьцангуй таатай байхаар хүлээгдэж байсан тул мөнгөний бодлогын төлөвийг тодорхой хэмжээгээр зөөлрүүлэх орон зай бүрдсэн гэж үзсэнээр Мөнгөний бодлогын хороо 2024 оны 9 дүгээр сарын ээлжит хурлаар бодлогын хүүг 1 нэгж хувиар бууруулах шийдвэр гаргасан.

Хэдийгээр бодлогын хүүг бууруулсан хэдий ч санхүүгийн салбарын эрсдэл өндөр байж, зээл, санхүүжилтийн нөхцөлийг чангаруулах шаардлага үүсээд байв. Банкны салбарын зээлийн өсөлт эрчимжиж эхэлсэн нь хэрэглээний импортыг урамшуулах, дотоод эрэлтийг өдөөх, цаашлаад санхүүгийн салбарт мөчлөгийн эрсдэл хуримтлуулах эрсдэлтэй байсан (Зураг 3). Тодруулбал, 2024 онд банкны зээлийн жилийн өсөлт 33.7 хувь, хэрэглээний зээлийн жилийн өсөлт 36.5 хувьд хүрч огцом өсөөд байв. Заавал байлгах нөөцийн хувийг нэмэгдүүлэх нь банкнуудын хөрвөх актив буюу зээл гаргах боломжит эх үүсвэрийг хумьж, зээлийн өсөлтөд түргэн хугацаанд нөлөөлнө. Харин бодлогын хүү нь мөнгөний зах, зээлийн хүүгийн сувгаар дамжиж эдийн засагт үзүүлэх нөлөө 4-6 улирлын дараа бүрэн гардаг.

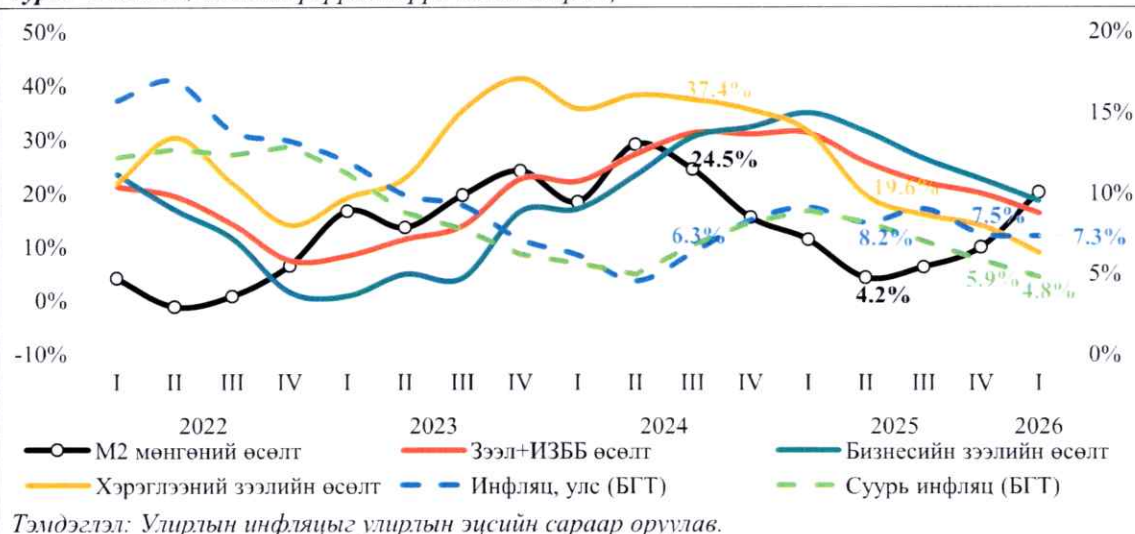
Эх сурвалж: Монголбанк

Тайлбар: Улаан өнгө нь төгрөгийн ЗБН-ийн шийдвэр, ногоон өнгө нь гадаад валютын ЗБН-ийн шийдвэр, сумны чиглэл нь өсгөх болон бууруулсныг илтгэнэ.

Эдгээр шийдвэрийг гаргаснаас хойш ипотекийн зээлээр баталгаажсан бондыг оруулж тооцсон зээлийн жилийн өсөлт 2024 оны 3 дугаар улиралд 31.3 хувиас 2025 оны 3 дугаар улиралд 22.1 хувьд хүрч саарсан (Зураг 4). Зээлийн зориулалтаар нь авч үзвэл, хэрэглээний зээлийн өсөлт 37.4 хувиас 16.0 хувьд хүрч эрчтэй саарсан бол бизнесийн зээлийн өсөлт 30.5 хувиас 26.4 хувьд хүрч илүү алгуур саарсан байна. Ийнхүү зээлийн өсөлт саарч байгаа нь мөнгөний нийлүүлэлтийн өсөлт саарахад тодорхой хэмжээнд нөлөөлсөн. Зээлийн өсөлтөөс гадна, гадаад валютын цэвэр гарах урсгалтай холбоотой банкны системийн гадаад цэвэр актив буурснаар 2024 оны 3 дугаар улиралд 24.5 хувьд хүрээд байсан мөнгөний нийлүүлэлтийн өсөлт 2025 оны 3 дугаар улиралд 6.2 хувьд хүрчээ.

Нөгөө талаас инфляц цахилгаан, ус, дулаан, нийтийн тээвэр зэрэг төрийн зохицуулалттай үйлчилгээний үнийн өсөлтөөс гадна төсвийн тэлэлт, цалингийн өсөлт, төсвийн хөрөнгө оруулалт, томоохон төслүүд зэрэг эрэлтийн шалтгаанаар инфляц эрчимжих эрсдэл нэмэгдэв. Иймд Мөнгөний бодлогын хороо 2025 оны I-р улирлын ээлжит хурлаар бодлогын хүүг 2 нэгж хувиар өсгөх шийдвэр гаргасан. Түүнчлэн хэрэглээний зээлийн өсөлт өндөр, санхүүгийн салбарт эрсдэл хуримтлагдахаас сэргийлэх зорилгоор хэрэглээний зээлийн ӨОХ-ны дээд хязгаарыг 50 хувьд хүргэж бууруулах, ЗБН-ийн хувь хэмжээг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг авав. Эдгээр бодлогын арга хэмжээний үр дүнд 2025 оны 2 дугаар сард 9.6 хувьд хүрч нэмэгдээд байсан инфляц 2026 оны 3 дугаар сард 7.3 хувь буюу инфляцын зорилтын интервалын дээд хязгаараас бага түвшинд хүрч буурсан бол суурь инфляц 4.8 хувьд хүрч саарав.

Зураг 4. Мөнгө, зээлийн үзүүлэлтүүд болон инфляц

Тэмдэглэл: Улирлын инфляцыг улирлын эцсийн сараар оруулав.

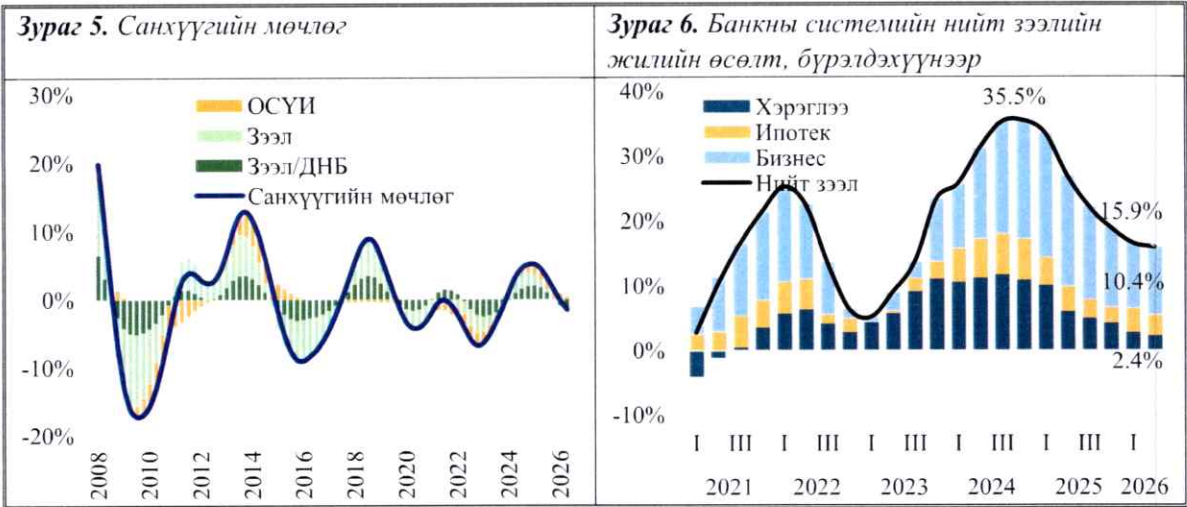
Эх сурвалж: Монголбанк, YCX

- 2024-2026 онд зээл болон мөнгөний нийлүүлэлтийн өсөлт дотоод эрэлт, хэрэглээ болон импортод хэт дарамт учруулах эрсдэлийг Монголбанк хэзээ, ямар үзүүлэлтээр тогтоосон, уг эрсдэлийг хязгаарлах зорилгоор бодлогын хүүгээс гадна заавал байлгах нөөц, зээлд чиглэсэн зохицуулалт болон бусад арга хэмжээг ямар үндэслэлээр авч хэрэгжүүлсэн, эдгээр арга хэмжээний үр нөлөөг хэрхэн үнэлсэн талаарх холбогдох судалгаа, тооцоо, мэдээлэл, шийдвэрийн үндэслэл, тайлбар;

Иргэдийн нэрлэсэн цалин, орлогын өсөлтийг дагаад хэрэглээний зээлийн өсөлт 2023 оны сүүлээс эхлэн эрчимжиж, банкны салбарын зээлийн өсөлтийг нэмэгдүүлэхэд голлох нөлөөтэй байсан. Энэ нь инфляц, төлбөрийн тэнцлийн дарамтыг нэмэгдүүлж, санхүүгийн салбарт мөчлөгийн эрсдэл хуримтлагдах нөхцөлийг бүрдүүлсэн. Тодруулбал, 2024 оны 11 сарын байдлаар банкны зээлийн жилийн өсөлт 33.7 хувь, хэрэглээний зээлийн жилийн өсөлт 36.5 хувьд хүрч огцом өсөөд байв (Зураг 6). Иймд банкны хэрэглээний зээлийн өсөлт эрчимжиж, санхүүгийн мөчлөгийн эрсдэлийг нэмэгдүүлж байсантай холбоотойгоор Монголбанкнаас санхүүгийн системийн эрсдэлээс сэргийлэх, зээл санхүүгийн мөчлөгийг тогтворжуулах зорилгоор банкны хэрэглээний зээлийн өр, орлогын харьцаа (ӨОХ)-ны хязгаарлалтыг шат дараатай чангаруулав. Тухайлбал, 2024 оны 7 дугаар сард

ӨОХ-ны дээд хязгаарыг 55 хувь, 2025 оны 3 дугаар сард 50 хувь, 2026 оны 1 дүгээр сард 45 хувь болгон тус тус бууруулсан.

Эдгээр арга хэмжээний нөлөөгөөр 2025 оны 3 дугаар сараас эхлэн хэрэглээний зээлийн өсөлтийн нийт банкны зээлийн өсөлтөд үзүүлэх хувь оролцоо эрчимтэй буурч байна. Энэ оны 7 дугаар сарын байдлаар хэрэглээний зээлийн өсөлт өмнөх оны мөн үеэс 16.2 нэгж хувиар буурч 4.5 хувь, нийт банкны зээлд эзлэх хувь 30.2 хувиас 27.9 хувь болж, хэрэглээний болон бизнесийн зээлийн харьцаа зохистой түвшинд хүрч сайжраад байна (Зураг 6).

Эх сурвалж: Монголбанк, ҮСХ

Түүнчлэн, зээл, санхүүгийн мөчлөгийг удирдах буюу мөчлөгийн далайцыг бууруулах, банкны салбарын эрсдэл даах чадварыг нэмэгдүүлэх зорилгоор төгрөгийн болон валютын ЗБН-ийн хувийг нэмэгдүүлэх бодлогын шийдвэрүүдийг МБХ-ноос 2024-2026 онд гаргаж байв. Үүнд:

- 2024 оны 12 сар: Цалин, орлогын өсөлтийг дагаж зээлийн өсөлт эрчимжиж, инфляцыг өдөөх эрсдэл хуримтлагдаж байсан тул төгрөг, валютын ЗБН-ийн хувь хэмжээг тус бүр 1 нэгж хувиар өсгөв.
- 2025 оны 1 сар: Эдийн засгийн өсөлтийг дагаж, төсөв тэлснээр иргэдийн цалин, орлого нэмэгдэж, зээлийн өсөлт өндөр хадгалагдаж байсан нь мөчлөгийн эрсдэлийг нэмэгдүүлж байсан бөгөөд гадаад орчны тодорхой бус байдлыг харгалзан төгрөг, валютын ЗБН-ийн хувийг тус бүр 2 нэгж хувиар өсгөв.
- 2026 оны 1 сар: Зээлийн өсөлт өндөр байгаа нөхцөлд төрийн албан хаагчдын цалин нэмэгдэх нь хэрэглээний зээлийн эрэлтийг эрчимжүүлэх, улмаар инфляц, төлбөрийн тэнцэлд үзүүлэх дарамт, санхүүгийн салбарт эрсдэл хуримтлагдах нөхцөлийг харгалзан төгрөг, валютын ЗБН-ийн хувийг тус бүр 1 нэгж хувиар өсгөсөн.

2026 оны 6 дугаар сарын байдлаар зээл, ДНБ-ий харьцааны урт хугацааны трендээс зөрөх зөрүү (Credit-to-GDP gap) буурч, улмаар санхүүгийн мөчлөг 2025 оны IV дүгээр улирлаас буурах чиглэлд шилжиж, тайлант улиралд тэнцвэрт түвшнээс бага зэрэг доогуур түвшинд хүрээд байна. Ийнхүү санхүүгийн мөчлөг буурч эхлэхэд зээлийн өсөлтийн сааралт голлон нөлөөлж байна (Зураг 5).

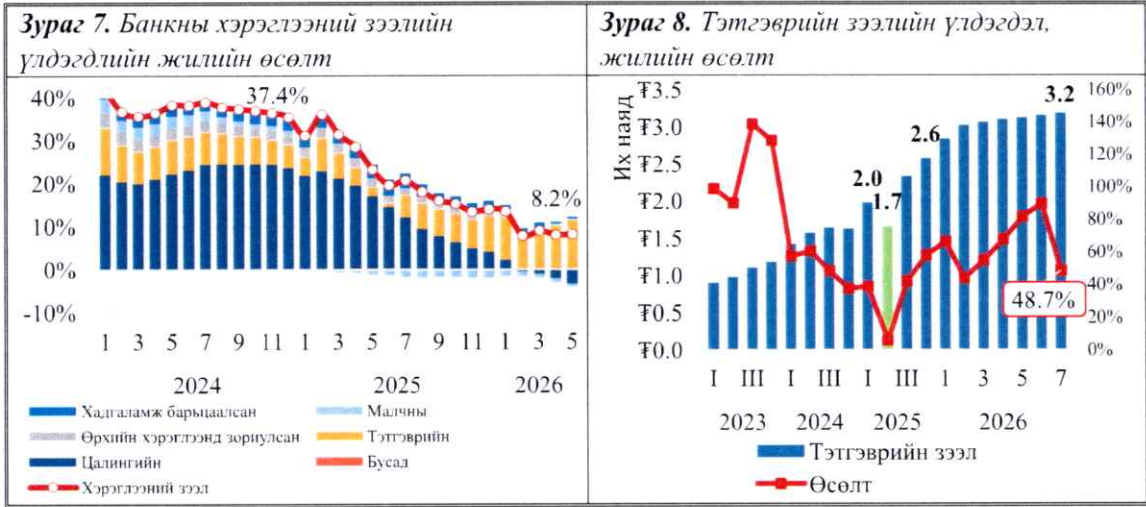
Түүнчлэн, сүүлийн улирлуудад банкнуудын нийт эх үүсвэрт гадаад санхүүжилтийн эзлэх хувь өсөж, зээлийн санхүүжилтийг гадаад эх үүсвэрээр нэмэгдүүлэх хандлага ажиглагдах болсон. Иймд гадаад

эх үүсвэрийн бүтцийг илүү урт хугацаатай, тогтвортой чиглэлд шилжүүлэх, валютын болон хугацааны зөрүүг бууруулах зорилгоор 1-3 жилийн хугацаатай гадаад эх үүсвэрийг гадаад валютын ЗБН-ийн шаардлагад хэсэгчлэн, үе шаттайгаар хамруулах шийдвэрийг 2026 оны 4 дүгээр сард МБХ-ноос гаргав. Өмнө нь Ковид-19 цар тахлын нөлөөг харгалзан 2022 оноос банкнуудын гадаад санхүүжилт татах сонирхлыг дэмжих зорилгоор гадаад зах зээлээс татсан дээрх эх үүсвэрийн үлдэгдлийг бүхэлд нь ЗБН-ийн шаардлагаас хасах түр хугацааны зохицуулалт хэрэгжүүлж байсан юм. МБХ-ны энэхүү шийдвэр гарснаас хойш банкнуудын богино, дунд хугацаатай гадаад санхүүжилтийн хэмжээ эрчимтэй буурч, урт хугацаат эх үүсвэрийн хэмжээ нэмэгдэж байна. Гадаад орчин тодорхойгүй, гадаад санхүүжилтийн зардал, хүртээмж богино хугацаанд өөрчлөгдөх, хөрөнгийн урсгалын төлөвийг өөрчилж болзошгүй өнөөгийн нөхцөлд энэ нь чухал бодлогын хариу арга хэмжээ юм.

Монголбанкнаас 2024 оноос 2026 онуудын хооронд иргэдийн зээлийн хэт өсөлтийг бууруулах зорилгоор бодлогын арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлсэн бөгөөд үүнд тэтгэврийн зээлийн зохицуулалтууд мөн багтаж байна. Тухайлбал:

2025 оны I хагас:

- Тэтгэврийн зээлийн хэт өсөлтийг сааруулах, тэтгэвэр авагчдын төлбөрийн чадварыг хамгаалах зорилгоор ГБХНХЯ-ны саналыг харгалзан 2025 оны 3 дугаар сард Монголбанкны МБХ-ны шийдвэрээр шинээр олгох болон нөхцөлийг нь өөрчлөх тэтгэврийн зээлийн хувьд “сарын төлбөрийг төлсний дараах үлдэх орлого нь амьжиргааны доод түвшнээс багагүй байх” зохицуулалтыг мөрдүүлж эхэлсэн. Улмаар МБХ-ны 2025 оны 6 дугаар сарын хуралдаанаар өмнөх зохицуулалтыг зөөлрүүлж, тэтгэврийн зээлийн ӨОХ-ны дээд хязгаарыг 50 хувиар тогтоох буюу тэтгэврийн зээлийг бусад төрлийн хэрэглээний зээлтэй ижил зохицуулалттай байхаар шийдвэрлэсэн юм. Эдгээр арга хэмжээний үр дүнд тэтгэврийн зээлийн үлдэгдэл 2025 оны 3-6 дугаар сарын хооронд 312 тэрбум төгрөгөөр буурч, 1.7 их наяд төгрөг хүрч байв (Зураг 8).

Эх сурвалж: Монголбанк

2025 оны II хагас:

- Зээл авах боломжийг нь хязгаарлаж, хүндрэлтэй нөхцөл байдал үүсгэж байгаа талаар иргэдээс ирүүлсэн гомдол, УИХ-ын Эдийн Засгийн Байнгын Хороо, УИХ-ын гишүүдээс

ирүүлсэн чиглэл, удирдамж, Монгол Улсын Засгийн газрын зөвлөмжийг харгалзан үзээд Монголбанкны МБХ 2025 оны 7 дугаар сард тэтгэврийн зээлийн ӨОХ-ны хязгаарлалтыг хүчингүй болгож, мөн оны 12 дугаар сард тэтгэврийн зээлийн нөхцөлийг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор:

- тэтгэврийн зээлийн эрсдэлийн жинг 150 хувиас 100 хувь болгон бууруулах,
 - тэтгэврийн зээлийн үлдэгдэлтэй тэнцэх хэмжээний эх үүсвэрийг заавал байлгах нөөц (ЗБН) тооцох эх үүсвэрээс хасах,
 - зээлдэгчдийн тэтгэврийн зээлийн үлдэгдлийг нэмэгдүүлэхгүйгээр, зээлийн нийт хугацааг 36 сараас хэтрэхгүй байхаар нэг удаа сунгаж, тус сунгасан хугацаагаар сарын төлбөрийн дарамтыг бууруулсан тохиолдолд уг активыг бүтэц өөрчлөгдсөн активт тооцохгүйгээр, эцсийн ангиллыг хэвээр хадгалах зэрэг багц арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн.
- Дээрх шийдвэрийн дараа тэтгэврийн зээлийн өсөлт эргэн эрчимжиж, 2026 оны 7 дугаар сарын эцсийн байдлаар тэтгэврийн зээлийн үлдэгдэл өмнөх жилийн мөн үетэй харьцуулахад 48.7 хувиар өсөж, 3.2 их наяд төгрөгт хүрээд байна. Энэ нь банкны системийн нийт зээлийн багцын 6.5 хувь, хэрэглээний зээлийн 23.6 хувийг бүрдүүлж байгаа бөгөөд сүүлийн улирлуудад банкны нийт хэрэглээний зээлийн өсөлтийн гол шалтгаан болж байна (Зураг 7, Зураг 8).

- 6. 2024-2026 оны төсвийн бодлого, төсвийн зарлагын тэлэлт дотоод эрэлт болон инфляцад хэдий хэмжээний нэмэлт дарамт үзүүлсэн талаарх Монголбанкны тооцоо, уг дарамтыг мөнгөний бодлогын зорилтод эрсдэл учруулах түвшинд хэзээ хүрсэн гэж үнэлсэн, энэ талаар Засгийн газар, Сангийн яам, Улсын Их Хуралд хүргүүлсэн санал, анхааруулга, бодлогын зөвлөмжийн талаарх холбогдох судалгаа, тооцоо, албан мэдээлэл, тайлбар;**

Сүүлийн жилүүдэд эдийн засгийн өсөлт сэргэж, уул уурхайн экспортын орлого нэмэгдсэнээр төсвийн орлого хурдтай өссөн. Улмаар, төсвийн зардал эрчтэй нэмэгдэж¹, урьдчилан таамаглах аргагүй гэнэтийн өөрчлөлтүүд орж байсан нь инфляцын дарамтыг нэмэгдүүлэхээс гадна дотоод эдийн засгийн тодорхой бус байдлыг нэмэгдүүлж, макро эдийн засгийн төсөөлөл боловсруулах, мөнгөний бодлого хэрэгжүүлэхэд багагүй сорилт учруулсан. Төсвийн зардал өссөнөөр дотоод эрэлтийг өдөөх, импортыг нэмэгдүүлж валютын ханш сулрах дарамтыг нэмэгдүүлэх, улмаар нийт инфляцын дарамтыг нэмэгдүүлэх нөлөөтэй. Иймд Монголбанкны зүгээс нэгдсэн төсөвт гарч буй аливаа өөрчлөлтүүдийн инфляцад үзүүлэх дарамтыг тухай бүр тооцоолж, бодлогын шийдвэртээ харгалзан үздэг.

Тус нөлөөллийг тооцохдоо төсөөлөлд авч үзэж буй төсвийн зардлын дүн өмнөх таамаглалаас хэрхэн өөрчлөгдөж буй зөрүүгээр нь инфляцад үзүүлэх нэмэлт дарамтыг хэмжих бөгөөд тооцоололд тухайн үед ашиглах боломжтой бүхий л тоон болон чанарын мэдээллийг ашиглан, холбогдох таамаглал болон эдийн засгийн агентуудын хариу үйлдэлд гарах өөрчлөлт зэргийг тооцсоны үндсэн дээр төсөөллийг шинэчилдэг. Мөн тус тооцооллын үр дүн нь тухайн үеийн эдийн засгийн нөхцөл байдал, цаашдын эдийн засгийн төлөв, түүнчлэн төсвийн зардлын өсөлтийн хэмжээ, бүтэц, бүрэлдэхүүнээс хамааран эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл нь харилцан адилгүй байна.

Төсвийн тэлэх бодлого, зардлын өсөлтүүд нь инфляцад хэр хэмжээний дарамт үзүүлэх талаар 2023-2026 онуудад хийж байсан зарим тооцооллуудыг дурдвал:

¹ Нэгдсэн төсвийн нийт зардал 2023-2025 онд дунджаар 20.6 хувиар өссөн.

- 2023 оны 6 дугаар сарын төсвийн тодотголоор төсвийн нийт зардал батлагдсан дүнгээс 1.8 их наяд төгрөгөөр нэмэгдсэн. Үүнээс, 1.4 их наяд төгрөгийн зардал нь төрийн албан хаагчдын цалин, иргэдийн тэтгэвэртэй холбоотой байв². Монголбанкнаас 2023 оны 3 дугаар улиралд хийсэн тооцооллоор төсвийн зардал ийнхүү нэмэгдсэнээр дотоод эрэлтийг эрчимжүүлж, эдийн засгийн өсөлт 2024 онд суурь төсөөллөөс 0.3 нэгж хувиар нэмэгдэх бол нөгөө талаас эрэлтийн шинжтэй инфляцын дарамт нэмэгдэх, ханш сулрах нөлөөгөөр инфляц 2024 оны эцэст суурь төсөөллөөс 1.5 нэгж хувиар нэмэгдэх тооцоололтой байв.
- Мөн 2023 оны 11 дүгээр сард батлагдсан 2024 оны төсвийн төсөлд төрийн албан хаагчдын цалинг 2024 оны 4 дүгээр сараас өсгөхөөр³ тусгасан. Ийнхүү 2023-2024 оны цалингийн өсөлттэй холбоотой улсын секторын цалингийн өсөлт 2024 онд 50 орчим хувьд хүрэхээр байгаа нь хувийн секторын цалин өсөх дарамтыг нэмэгдүүлэх эрсдэлтэй байв. Улмаар, хувийн секторын цалин улсын секторын цалингийн өсөлтийг даган 20 орчим хувиар өсөх тохиолдолд эрэлтийн шалтгаанаар инфляц хурдтай нэмэгдэж, нийт цалингийн өсөлтийн инфляцад үзүүлэх нөлөө 2024-25 оны эцэст харгалзан 1.7, 1.5 нэгж хувь байх тооцооллыг 2024 оны 1 дүгээр улиралд боловсруулсан.
- Цаашлаад, 2024 оны 8 дугаар сарын “Хурдтай хөгжлийн төлөөх зориг” хамтарсан Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт үндэслэн 2024 оны төсөвт тодотгол хийж, тус тодотголыг 2024 оны 8 дугаар сарын 30-нд баталсан. Үүнд, 2024 оны төсвийн зардал батлагдсан дүнгээс 3.1 их наяд төгрөгөөр нэмэгдсэн бөгөөд энэ нь инфляцад 1.5 нэгж хувийн нөлөө үзүүлэхээр тооцож байв. Тус төсвийн тодотголтой хамт өргөн баригдсан төсвийн хүрээний мэдэгдэлд ирэх онуудын зардал мөн нэмэгдсэн. Тухайлбал, 2025 оны төсвийн зардал өмнөх төсвийн хүрээний мэдэгдлийн дүнгээс 2.9 их наяд төгрөгөөр нэмэгдсэн бөгөөд төсвийн зардал ийнхүү нэмэгдэх нь инфляцыг 2025-2026 оны эцэст 1.3 нэгж хувиар, 0.4 нэгж хувиар нэмэгдүүлэхээр байв.
- Гэвч, эдгээр мега төслүүдийг ямар эх үүсвэрээр санхүүжүүлэх, жилд хэдэн төгрөгийн санхүүжилт хийгдэх зэрэг нь тухайн үед тодорхойгүй байсан тул холбогдох тооцооллуудыг хийхэд хүндрэлтэй байв. Улмаар, 2024 оны 12 дугаар сард Газрын тос боловсруулах үйлдвэр, Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станц, Гашуунсухайт-Ганцмод болон Ханги-Мандал боомтын хил холболттой холбоотой 2024 онд 528 тэрбум төгрөг, 2025 онд 718 тэрбум төгрөг, 2026 оноос хойш 7.8 их наяд төгрөгийн санхүүжилт хийгдэхээр байгаа нь 2025 оны инфляцыг 0.9 нэгж хувь, 2026 онд 1.6 нэгж хувиар нэмэгдүүлэх тооцоолол боловсруулж байв.
- Хэдийгээр бусад төслүүдийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл байхгүй боловч, эдийн засагт үзүүлж болзошгүй эрсдэлийг тооцоолох үүднээс Ган татлагат гүүр болон Хөшигтийн хөндийн туннел гэсэн 2 төсөлд 2025-2027 онд нийт 1.8 тэрбум ам.долларын бүтээн байгуулалт хийгдэх⁴, тус бүтээн байгуулалтыг дотоод эх үүсвэрээс санхүүжүүлэх тохиолдолд гадаад валютын нөөцөд их хэмжээний дарамт учруулах, инфляцыг 2025-2026 онд 2-3 нэгж хувиар өсгөх, нэрлэсэн хүүг 3-3.5 нэгж хувиар нэмэгдүүлэх нөлөөтэй гэсэн тооцооллыг хийсэн.
- Түүнчлэн, 2024 оны 11 дүгээр сарын 8-ны өдөр хэлэлцэн баталсан 2025 оны төсвийн тухай хуульд Монгол Улсын Ерөнхийлөгчөөс гадаад зах зээлийн тогтворгүй байдал, түүхий эдийн хэлбэлзлээс үүдэн 2025 оны төсвийг алдагдалгүй батлах шаардлагатай гэсэн үндэслэлээр 11

² 217.7 мянган төрийн албан хаагчдын цалинг 10-50 хувиар өсгөсөн.

³ Төрийн нийтлэг үйлчилгээний албан хаагчдын цалинг 20 хувиар, бусад төрийн төрийн албан хаагчдын цалинг 10 хувиар нэмэгдүүлэх

⁴ Эдгээр төслүүдийн нийт бүтээн байгуулалтын дүн 2.3 тэрбум ам.доллар гэж таамагласан.

дүгээр сарын 20-ны өдөр хориг тавьсан. Улмаар, Засгийн газраас Монгол Улсын 2025 оны төсвийн төслийг шинэчлэн боловсруулж өргөн барьсан бөгөөд улмаар батлагдсан төсвийн зардал өмнөх дүнгээсээ 2.4 их наяд төгрөгөөр буурсан. Улмаар, инфляцад 1.2 нэгж хувийн бууруулах нөлөөтэй байв.

- Мөн 2025 оны 6 дугаар сард Засгийн газраас 2025 оны төсөвт тодотгол хийх төслийг боловсруулсан бөгөөд тус тодотголоор төсвийн орлогын бууралтаас шалтгаалан төсвийн зардал батлагдсан дүнгээс 1.9 их наяд төгрөгөөр буурсан. Төсвийн зардал ийнхүү буурсан нь 2025 оны инфляцыг 0.6 нэгж хувиар бууруулах тооцооллыг тухайн үед хийж байв.
- 2026 оны батлагдсан төсөвт 2026 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс багш нарын цалинг дунджаар 50 хувиар өсгөх, 2026 оны 11 дүгээр сард багш нарын цалинг дахин 26 хувиар нэмэгдүүлэх, эмч, эмнэлгийн байгууллагын ажиллагсдын цалинг 15 хувиар нэмэгдүүлэх зэрэгт төсвийн цалингийн зардал нийт 709 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэхээр тусгасан. Монголбанкны 2025 оны 4 дүгээр улиралд хийсэн тооцооллоор эдгээр цалингийн нэмэгдлийн нөлөө нь 2026 оны нийт инфляцыг 0.4-0.5 нэгж хувиар нэмэгдүүлэхээр байв.

Ийнхүү дийлэнх тохиолдолд төсвийн зардал тэлэх чиглэлд өөрчлөгдөж, инфляцын дарамтыг нэмэгдүүлсээр ирсэн нь мөнгөний бодлого сулрах орон зайг хязгаарлаж, бодлогын хүү өндөр түвшинд хадгалагдах суурь нөхцөл болсон.

Хэдийгээр Монголбанкнаас төсвийн бодлогын талаар Засгийн газар, Сангийн яам, Улсын Их Хуралд санал, анхааруулгыг албан бичиг байдлаар хүргүүлээгүй боловч төсвийн хэт тэлэлт, мега төслүүдтэй холбоотой тооцооллуудыг тухай бүрд боловсруулан Сангийн яамд холбогдох үр дүнг мэдээлэн, хамтран ажиллаж байв. Түүнчлэн, МБХ-ны хурлын мэдэгдэл, жил бүр УИХ-д өргөн барьдаг Төрөөс мөнгөний бодлогын талаар баримтлах үндсэн чиглэлийн төсөл болон мөнгөний бодлогын тайлан, хэвлэлийн ярилцлага зэргээр дамжуулан төсвийн эрсдэлийн тухай олон нийт, бодлого боловсруулагчдад эрсдэлийг тогтмол анхааруулсаар ирсэн билээ. Тухайлбал, 2024 оны 3 дугаар сар, 12 дугаар сар, 2025 оны 1 дүгээр сар, 3 дугаар сар, 12 дугаар сарын мөнгөний бодлогын мэдэгдлүүдэд цалингийн өсөлт, төсвийн тэлэлтээс шалтгаалан инфляцын дарамт нэмэгдэж байгаа талаар удаа дараа дурдсан. Мөн мөнгөний бодлогын тайлангийн “1.2. Инфляцын төсөөллийг өөрчилж болзошгүй эрсдэлт хүчин зүйлс” хэсэгт зөвхөн төсөв гэлтгүй инфляцын цаашдын төлөвт нөлөөлж болзошгүй хүчин зүйлс, тэдгээрийн инфляцад үзүүлэх нөлөөллийг нэгтгэн боловсруулж, олон нийтэд хүргэдэг.

Монголбанкнаас жил бүр боловсруулан УИХ-д өргөн барьж буй Төрөөс мөнгөний бодлогын талаар баримтлах үндсэн чиглэлийн төслийн тооцоо, танилцуулгад инфляцыг зорилтот түвшинд тогтвортой хадгалахын тулд төсөв хэт тэлсэн бодлого явуулахгүй байх, төсөв мөнгөний бодлогын уялдааг хангах нь чухал болохыг тогтмол онцолж ирсэн билээ. Тухайлбал, төсвийн зардал нэмэгдэхтэй холбоотой инфляцад бий болох эрсдэлийг хувилбар тооцоолоор боловсруулж, 2024, 2025 оны Төрөөс мөнгөний бодлогын талаар баримтлах үндсэн чиглэлийн төслийн “4.6. Инфляцын гол эрсдэлүүдэд суурилсан хувилбар төсөөлөл” хэсэгт танилцуулж байв.

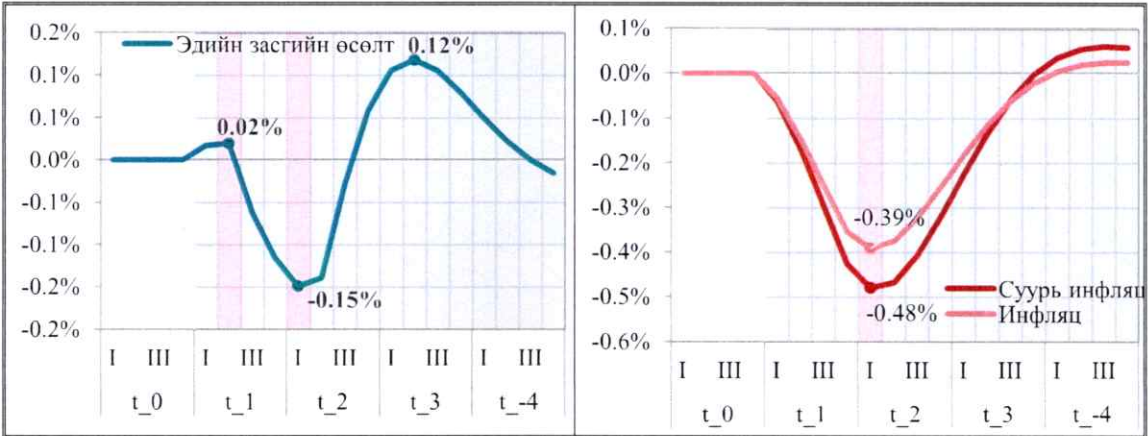
7. Монголбанкны тооцоогоор мөнгөний бодлогын арга хэмжээ дотоод эрэлт болон инфляцад хэдий хугацааны дараа, ямар хэмжээгээр нөлөөлдөг, 2026 оны 8 дугаар сарын 12-ны шийдвэр инфляцад хэзээнээс, ямар хэмжээгээр нөлөөлөхөөр тооцож байгаа талаарх холбогдох судалгаа, тооцоо, мэдээлэл, тайлбар;

Бодлогын хүүний өөрчлөлт нь инфляц болон эдийн засгийн өсөлт, дотоод эрэлтэд хэрхэн нөлөөлөхийг мөнгөний бодлогын шийдвэр гаргалтад ашиглаж буй загварын тооцооллоор Зураг -т үзүүлээ.

Бодлогын хүүг нэмэгдүүлэх, мөнгөний бодлогын төлөвийг чангаруулах нь зах зээлийн хүү, валютын ханш, зээл болон хүлээлтийн сувгаар дамжин инфляц болон дотоод эрэлтийг бууруулах нөлөөтэй байна.

Макро эдийн засгийн суурь үзүүлэлтүүд өөрчлөлтгүй байх үед зөвхөн бодлогын хүүг 0.5 нэгж хувиар өсгөхөд инфляц аажмаар буурч, 5 улирлын дараа суурь инфляц 0.5 нэгж хувь, нийт инфляц 0.4 нэгж хувиар бууран, цаашид алгуур хэвийн түвшин рүү дөхөхөөр байна. Бодлогын хүүг өсгөх шийдвэрээс 5 улирлын дараа эдийн засгийн өсөлт 0.15 нэгж хувиар буурахаар байна (Зураг 9). Нөлөөллийг дэлгэрэнгүй байдлаар Хүснэгт 6-т орууллаа.

Зураг 9. Бодлогын хүүний өөрчлөлтийн үйлдвэртэл, инфляцад үзүүлэх нөлөө

Эх сурвалж: Монголбанкны тооцоолол

Хүснэгт 6. Бодлогын хүүний өөрчлөлтийн үйлдвэртэл, инфляцад үзүүлэх нөлөөлөл

Макро үзүүлэлт	t_1				t_2				t_3			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Эдийн засгийн өсөлт (%)	0.02	0.02	-0.06	-0.12	-0.15	-0.14	-0.03	0.06	0.11	0.12	0.11	0.08
Нийт инфляц (%)	-0.06	-0.15	-0.25	-0.35	-0.39	-0.37	-0.32	-0.25	-0.18	-0.11	-0.06	-0.02
Суурь инфляц (%)	-0.06	-0.17	-0.30	-0.43	-0.48	-0.47	-0.41	-0.32	-0.22	-0.13	-0.06	0

Эх сурвалж: Монголбанкны тооцоолол

Монголбанкны Мөнгөний бодлогын хороо 2026 оны 8 дугаар сарын 12-ны өдөр ээлжит бусаар хуралдан бодлогын хүүг 0.5 нэгж хувиар, банкнуудын төгрөгийн заавал байлгах нөөцийн хувь хэмжээг 0.5 нэгж хувиар тус тус нэмэгдүүлэх шийдвэр гаргасан. Эдгээр шийдвэрүүд эдийн засагт хэрхэн нөлөөлөхийг доор тайлбарлав.

I. Бодлогын хүүг 0.5 нэгж хувиар нэмэгдүүлж 12.5 хувь хүргэх

Бодлогын хүүг 2026 оны 8 дугаар сард 0.5 нэгж хувиар нэмэгдүүлж 12.5 хувьд хүргэхэд 2026 оны эдийн засгийн өсөлтөд нөлөө үзүүлэхээргүй байгаа бол 2027 онд эдийн засгийн өсөлтийг 0.2 нэгж хувиар сааруулах нөлөө үзүүлэхээр байна. Төгрөгийн ам.доллартай харьцах нэрлэсэн ханш 2026-2028 онд суурь төсөөллөөс харгалзан 11, 30, 36 орчим төгрөгөөр чанга тогтох төсөөлөлтэй байна. Эдийн засгийн өсөлт буурах, ханш чангарах нөлөөгөөр инфляц саарч, 2026-2027 оны эцэст инфляцыг 0.20, 0.66 нэгж хувиар бууруулах нөлөө үзүүлэхээр байна.

II. Банкуудын төгрөгийн заавал байлгах нөөцийн хувь хэмжээг 0.5 нэгж хувиар нэмэгдүүлж, 14.5 хувьд хүргэх

Банкуудын төгрөгийн заавал байлгах нөөцийн хувь хэмжээг 14 хувиас 0.5 нэгж хувиар өсгөх бодлогын шийдвэр нь нийт зээлийн өсөлтийг 2026 онд 0.15 нэгж хувиар бууруулах бөгөөд зээлийн өсөлт саарах нь импортын өсөлтийг сааруулах замаар төлбөрийн тэнцэлд 2026 онд 12 сая ам.доллар, 2027 онд 18.5 сая ам.долларын эерэг нөлөөтэй байхаар байна. Улмаар төгрөгийн ам.доллартай харьцах ханшийн сулрах дарамт буурснаар ханш 2026 оны эцэст бага зэрэг чангарах, эдийн засгийн өсөлт 2026 онд суурь төсөөлөлтэй харьцуулахад 0.06 нэгж хувиар буурах нөлөө үзүүлэхээр байна. Эдийн засгийн өсөлт 2027 онд суурь төсөөллөөс 0.06 нэгж хувиар бага байх ба инфляц 2027 оны эцэст суурь төсөөллөөс 0.15 нэгж хувиар бага байх төсөөлөл гарлаа.

Заавал байлгах нөөцийн хувь хэмжээг нэмэгдүүлэх шийдвэрийн үр дүнд дотоод эрэлт 2026 онд өөрчлөлт багатай, суурь төсөөллийн орчимд байх бол 2027 онд 0.05 нэгж хувиар буурахаар байна.

- 8. Инфляц зорилтот түвшнээс мэдэгдэхүйц хазайсан үед бодлогын хариу арга хэмжээ хоцрох, төсөөлөл болон эрсдэлийн үнэлгээний алдаа давтагдахаас сэргийлэх зорилгоор инфляцын зорилтоос хазайлтын шалтгаан, Монголбанкны нөлөөлөх боломжтой хэсэг, авсан болон авах арга хэмжээг тусгайлан тайлагнах, эрсдэлийг эрт илрүүлэх үзүүлэлт болон бодлогын шийдвэрийг дахин үнэлэх шалгуурыг тодорхой болгох, төсөөллийн алдааг тогтмол үнэлж нийтэд мэдээлэх, Мөнгөний бодлогын хорооны шийдвэрийн тооцоо, үндэслэл, гол эрсдэлийг илүү нээлттэй болгох чиглэлээр хийхээр төлөвлөж буй өөрчлөлт, хэрэгжүүлэх хугацааны талаарх мэдээлэл, үндэслэл, төлөвлөгөө, тайлбар.**

Инфляцын шалтгаанаас хамааран мөнгөний бодлогын хариу арга хэмжээний хугацаа, хэлбэр ялгаатай байдаг. Нийлүүлэлтийн шалтгаант, ялангуяа геополитикийн нөхцөл байдал зэрэг урьдчилан таамаглахад хүндрэлтэй хүчин зүйлсээс үүдэлтэй инфляцын огцом өсөлтийн үед мөнгөний бодлого тухайн үнийн өсөлтийн шууд нөлөөг арилгах боломж хязгаарлагдмал байдаг. Нийлүүлэлтийн шалтгаант инфляцын нөлөө цалин, инфляцын хүлээлт зэрэг сувгаар дамжин эдийн засагт тархаж, хоёрдогч үеийн нөлөө үүсгэн инфляцыг цаашид нэмэгдүүлэх эрсдэлтэй тохиолдолд эдгээр нөлөөг бууруулах зорилгоор мөнгөний бодлогын хариу арга хэмжээ авч хэрэгжүүлдэг. Харин эрэлтийн шалтгаант инфляц эрчимжих эрсдэлтэй үед инфляцын дарамт нэмэгдэхээс өмнө бодлогын арга хэмжээг урьдчилан авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай болдог. Тухайлбал, 2025 онд төсвийн тэлэлт, цалин, тэтгэврийн өсөлтөөс шалтгаалан дотоод эрэлт нэмэгдэж, инфляц эрчимжих эрсдэлтэй болсон

тул Мөнгөний бодлогын хороо 2025 оны I улирлын ээлжит хурлаар бодлогын хүүг 2 нэгж хувиар өсгөж, 12 хувьд хүргэх шийдвэр гаргасан.

Иймд инфляцын төлөв болон түүнд нөлөөлж болзошгүй хүчин зүйлс, эрсдэл, Мөнгөний бодлогын хорооны шийдвэр, үндэслэл зэргийг олон нийтэд ил тод мэдээлэх нь инфляцын хүлээлтийг удирдах, мөнгөний бодлогын нөлөөг нэмэгдүүлэхэд чухал ач холбогдолтой. Энэ хүрээнд Монголбанк 2015 оноос “Инфляцын тайлан”-г, 2025 оны I улирлаас агуулгыг нь өргөжүүлсэн “Мөнгөний бодлогын тайлан”-г олон нийтэд ил тод, нээлттэй нийтэлж байна. “Мөнгөний бодлогын тайлан”-д мөнгөний бодлогын шийдвэр, түүний үндэслэл, Мөнгөний бодлогын хорооны гишүүдийн шийдвэр гаргахад өгсөн саналын ялгаатай байр суурь, инфляц болон эдийн засгийн суурь төсөөллөөс гадна нөлөөлж болзошгүй голлох хүчин зүйлсээр боловсруулсан хувилбар төсөөллүүд, эрсдэлийн төлөвт гарсан өөрчлөлтийн талаарх мэдээллийг нэмж тусган, тайлангийн агуулгыг өргөжүүлээд байна.

Түүнчлэн Монголбанк Мөнгөний бодлогын тайлангаар дамжуулан улирал бүр эдийн засгийн өнөөгийн нөхцөл байдал, цаашдын төлөв, инфляцын төсөөлөл болон түүнд гарсан өөрчлөлт, төсөөлөл ба гүйцэтгэлийн зөрүүний шалтгаан, мөнгөний бодлогын шийдвэрийн үндэслэлийн талаар олон нийтэд нээлттэй мэдээлдэг. Үүний зэрэгцээ гадаад, дотоод орчны голлох эрсдэлийг үнэлж, тухайн эрсдэл бодитоор хэрэгжсэн тохиолдолд эдийн засаг, инфляцад ямар сувгаар, хэрхэн нөлөөлөхийг тооцож, Мөнгөний бодлогын тайланд тусган олон нийтэд тайлбарладаг.

Эдгээр төсөөлөл, эрсдэлийн хувилбарууд нь мөнгөний бодлогын шийдвэр гаргалтын чухал хэсэг тул Монголбанк төсөөлөл болон бодлогын шинжилгээнд ашиглаж буй загвар, аргачлалын чанарыг сайжруулах, төсөөллийн алдааг бууруулах чиглэлээр тогтмол ажиллаж байна. Тухайлбал, шинэ загвар, аргачлалыг турших, төсөөллийн гүйцэтгэлийг бодит үр дүнтэй харьцуулан алдааны шинжилгээ хийх, алдааны эх үүсвэрийг тодорхойлох, загварын хувьсагч, коэффициентуудыг тогтмол шалгаж сайжруулах зэрэг ажлыг жил бүр тогтмол гүйцэтгэдэг.

Цаашид Монголбанк инфляцын зорилтоос хазайх эрсдэлийг эрт илрүүлэх үзүүлэлтүүдийг тогтмол шинэчилж, нийлүүлэлтийн шокийн хоёрдогч нөлөө, инфляцын хүлээлт, зээл болон төсвийн бодлогоос үүдэх дарамтыг бодлогын шийдвэрт илүү шуурхай тусгах чиглэлээр ажиллана. Энэ хүрээнд Монголбанк дунд хугацааны стратегиа баталж, уг стратегийн хүрээнд технологийн дэд бүтцийг хөгжүүлэх, банкны салбар болон макро эдийн засгийн бусад шаардлагатай үзүүлэлтүүдийг бодит цагийн горимд ойр давтамжтайгаар боловсруулах, эрсдэлийн дохиог түргэн илрүүлж бодлогын арга хэмжээг илүү шуурхай авч хэрэгжүүлэх тогтолцооны шинэчлэлийг эхлүүлээд байна. Мөн инфляцын төсөөлөл ба бодит гүйцэтгэлийн зөрүүг улирал бүр үнэлж, алдааны эх үүсвэр, засах арга хэмжээг Мөнгөний бодлогын тайланд илүү тодорхой тайлагнах замаар бодлогын хариуцлага, ил тод байдлыг нэмэгдүүлнэ. Мөнгөний бодлогын хорооны шийдвэрийн үндэслэл, гол эрсдэл, өөр хувилбарын тооцооллыг олон нийтэд ойлгомжтой хэлбэрээр танилцуулж хэвших нь инфляцын хүлээлтийг тогтворжуулах, бодлогын үр нөлөөг нэмэгдүүлэх чухал нөхцөл гэж үзэж байна.

TECHNICAL ASSISTANCE REPORT

MONGOLIA

Nowcasting and Near-Term Forecasting
System at the Bank of Mongolia

APRIL 2026

PREPARED BY

Martin Fukač

Authoring Departments

**Caucasus, Central Asia and Mongolia
Capacity Development Center (CCAMTAC)**

Institute for Capacity Development (ICD)

JEL Classification Numbers: C53, E37, E47, E58

Keywords: nowcasting system, near-term forecasting system, model forecast averaging, forecasting system architecture, forecasting and policy analysis system

The contents of this document constitute technical advice provided by the staff of the International Monetary Fund to the authorities of Bank of Mongolia (the "CD recipient") in response to their request for technical assistance. Unless the CD recipient specifically objects to such disclosure, this document (in whole or in part) or summaries thereof may be disclosed by the IMF to the IMF Executive Director for Mongolia to other IMF Executive Directors and members of their staff, as well as to other agencies or instrumentalities of the CD recipient, and upon their request, to World Bank staff, and other technical assistance providers and donors with legitimate interest, members of the Steering Committee of CCAMTAC (see [Staff Operational Guidance on the Dissemination of Capacity Development Information](#)). Publication or Disclosure of this report (in whole or in part) to parties outside the IMF other than agencies or instrumentalities of the CD recipient, World Bank staff, other technical assistance providers and donors with legitimate interest, members of the Steering Committee of CCAMTAC shall require the explicit consent of the CD recipient and the IMF's ICD department.

The analysis and policy considerations expressed in this publication are those of the authors

International Monetary Fund, IMF Publications
P.O. Box 92780, Washington, DC 20090, U.S.A.
T. +(1) 202.623.7430 • F. +(1) 202.623.7201
publications@IMF.org
IMF.org/pubs

Acknowledgments

MEMBERS

Armenia

Azerbaijan

Georgia

Kazakhstan

Kyrgyz Republic

Mongolia

Tajikistan

Turkmenistan

Uzbekistan

DEVELOPMENT PARTNERS

Switzerland

Russia

China

Ministry of Strategy
and Finance
Republic of Korea

United States of
America

European Union

Asian Development Bank

Ministry of Foreign Affairs
Republic of Poland

Poland

Contents

Acknowledgments	3
Abbreviations	6
Preface	8
Executive Summary	9
Recommendations	10
I. Background	11
A. Macroeconomic and Monetary Policy Context	11
B. Project Beneficiary	11
C. Project Objectives, Deliverables and Timeline	11
D. Integration with Broader Forecasting and Policy Analysis System	12
E. NNTF System Design Principles	12
II. System Components	13
A. Analytical Software Platform	13
B. Database System and Data Management.....	13
C. Data	13
D. Target Variables	13
E. Model Portfolio	15
F. Dynamic Model Forecast Averaging	15
G. Forecast Quality Monitor	17
H. Human Resources and Their Organization	18
III. System Architecture and Initial Setup	19
A. Organization.....	19
B. Object-Oriented Approach	19
C. Deployment.....	19
D. Initial Setup	20
IV. System Validation	23
A. System vs. Benchmark Performance	23
B. Potential Additional Accuracy Gains	25
V. Selected Operational Issues	29
A. Incorporating Expert Judgement and Off-Model Information.....	29
B. Formulating Economic Narratives.....	30
C. Dealing with Data Revisions	33
D. Integrating NNTF and QPM	34
VI. System Deployment	35
VII. Next Steps	36

VIII. Authorities' Views 37

Annexes

A. Annex List of Delivered TA Missions 38

B. Annex List of Target Variables and Their Selected Predictors 39

Abbreviations

AIC	Akaike Information Criterion
AR	Autoregression
ARIMA	Autoregressive Integrated Moving Average
AS-ARIMA(X)	Automated Stepwise ARIMA with Exogenous Variables
BIC	Bayesian Information Criterion
BoM	Bank of Mongolia
BRIDGE	Bridge regression nesting LASSO and RIDGE estimators
BVAR	Bayesian Vector Autoregression
CCAMTAC	Caucasus, Central Asia and Mongolia Capacity Development Center
CPI	Consumer Price Index
EAPD	Economic Analysis and Policy Division, Bank of Mongolia
FPAS	Forecasting and Policy Analysis System
GARCH	Generalized Autoregressive Conditional Heteroskedasticity model
GDP	Gross Domestic Product
GDP-P	Production-Based Gross Domestic Product
GDP-E	Expenditure-Based Gross Domestic Product
GFCF	Gross Fixed Capital Formation
ICD	Institute for Capacity Development
IMF	International Monetary Fund
JVI	Joint Vienna Institute
LASSO	Least Absolute Shrinkage and Selection Operator regression
LBVAR	Large Bayesian Vector Autoregression
MA	Moving Average
MIDAS	Mixed Data Sampling
MCD	Middle Eastern and Central Asia Department, IMF
MPC	Monetary Policy Committee
MPD	Monetary Policy Department, Bank of Mongolia
NNTF	Nowcasting and Near-Term Forecasting
NSO	National Statistics Office Mongolia
NTF	Near-Term Forecasting
QPM	Quarterly Projection Model
RIDGE	Regularized Linear Regressions
RMSE	Root Mean Squared Error
RMSFE	Root Mean Squared Forecast Error
SARIMA	Seasonal ARIMA
STI	Singapore Training Institute
TA	Technical Assistance

U-MIDAS	Unrestricted Mixed Data Sampling
VAR	Vector Autoregression
WA	Weighted Average

Preface

The Caucasus, Central Asia, and Mongolia Capacity Development Center (CCAMTAC) of the International Monetary Fund (IMF), in collaboration with the IMF's Institute for Capacity Development (ICD), supported the Bank of Mongolia's (BoM) efforts in strengthening its economic surveillance capacities through enhancing and expanding its nowcasting and near-term economic forecasting (NNTF) apparatus. The apparatus is one of the key components of the central bank's broader forecasting and policy analysis system that constitutes the analytical technology supporting evidence-based advice and the formulation of prudent, forward-looking monetary policy aimed at supporting living standards by maintaining price stability in Mongolia. This technical assistance (TA) project commenced in July 2022 and concluded in October 2025.

The project outcomes are a result of teamwork. The project team consisted of the CCAMTAC team: Mr. Martin Fukač (Resident Adviser, CCAMTAC; project manager and activity lead); and the Economic Analysis and Policy Division (EAPD) team — the primary TA recipient: Ms. Khulan Bayarsaikhan (Economist), Mr. Tsend-Ayush Bold-Erdene (Division Chief), Mr. Chinzorig Chuluunbaatar (Economist), Mr. Khanbold Gombodorj (Economist), and Mr. Enkhbayar Jambaldorj (Former Economist).

This project would not have been possible without the support of Mr. Byadran Lkhagvasuren (Governor, BoM) and Mr. Dominique Desruelle (Former Director ICD). The project team further gratefully acknowledges the generous support of CCAMTAC's donor community and the International Monetary Fund. The authors further wish to extend heartfelt appreciation to Mr. Bayardavaa Bayarsaikhan (Director General of the Monetary Policy Department, MPD) for constant support and guidance, and to the staff of the MPD for their constructive feedback and contributions at various stages of the project. Gratitude is also extended to Ms. Angana Banerji (Former Mongolia Mission Chief, MCD), Mr. Andrew Berg (Deputy Director, ICD), Mr. Alexander Borodin (TA Review Team, ICD), Mr. Paul Cashin (Former Division Chief, ICD), Mr. Natan Epstein (Division Chief, ICD), Mr. Norbert Funke (Director, CCAMTAC), Mr. Thomas Harjes (Deputy Director, JVI), Mr. Yaroslav Hul (ICD), Mr. Tigran Poghosyan (IMF Resident Representative to Mongolia, MCD), Ms. Laure Redifer (Former ICD), Mr. Kai Song (ICD), Mr. SeokHyun Yoon (Former IMF Resident Representative to Mongolia, MCD), and Mr. Felipe Zanna (Deputy Division Chief, ICD) and numerous other colleagues for their support and expert guidance.

The project execution greatly benefited from the administrative, budget, logistics, and other coordination support from Ms. Irina Kouropatkina (ICD), Ms. Elisa Manarinjara (ICD), Ms. Aiymkan Talaibek kzy (CCAMTAC), Ms. Grace Tiberi (ICD), Ms. Riham Yousif (ICD), Ms. Imel Yu (ICD), and Mr. Yerassyl Shayakhmetov (CCAMTAC).

Executive Summary

This technical assistance (TA) report documents the development and implementation of a nowcasting and near-term forecasting (NNTF) system for the Bank of Mongolia (BoM). The system strengthens BoM's capacity for timely macroeconomic surveillance and supports the conduct of monetary policy by providing a more systematic and reliable assessment of near-term economic developments. In comparative terms, the NNTF framework ranks among the most advanced systems implemented with IMF support across the CCAMTAC region.

The NNTF system provides real-time monitoring of incoming data and supports early identification of deviations from baseline projections, improving the information set available for policy discussions. Validation exercises show that the system delivers materially stronger forecast performance than historical staff forecasts, especially at the nowcasting and one-quarter-ahead horizons, with forecast errors reduced by up to 25 percent for key indicators such as consumer prices and major GDP components.

Beyond technical gains, the introduction of the NNTF system has enhanced how near-term analysis is used in the policy process. Compared with the previous framework, the upgraded system supports a more structured incorporation of judgment, clearer economic narratives accompanying numerical forecasts, and a more disciplined treatment of data revisions—elements that are essential for timely, transparent, and well-informed monetary policy decisions.

Looking ahead, sustained operational use, continued staff engagement, and targeted system refinement will be important to preserve these gains and to ensure that near-term analysis feeds reliably into medium-term policy assessments under the broader forecasting and policy analysis system.

Recommendations

Institutionalization		
1.	Institutionalize regular use of the NNTF system in MPD forecasting rounds.	Short term / MPD
Maintenance and Further Development		
2.	Establish a structured internal feedback mechanism on forecast performance.	Short term / EAPD
3.	Focus technical refinements on selected high-priority variables.	Short term / EAPD
4.	Expand automation of routine reporting where feasible.	Short term / EAPD
Human Resources		
5.	Formalize internal training and onboarding for NNTF users.	Short term / MPD

I. Background

A. Macroeconomic and Monetary Policy Context

1. Mongolia is a small, open, commodity-exporting economy, with coal and copper accounting for a large share of exports, fiscal revenues, and economic activity. As a result, macroeconomic performance is highly sensitive to commodity price cycles and external demand conditions. In addition, the agricultural sector—employing a significant share of the population—is vulnerable to adverse weather conditions, contributing to volatility in output and consumer prices.
2. The Law on the Central Bank establishes price stability as the primary objective of monetary policy. In practice, monetary policy is conducted under an inflation-targeting framework, with a medium-term inflation target of 6 percent $\pm$ 2 percentage points. The Monetary Policy Committee (MPC) determines the policy rate, while liquidity conditions are managed through open market operations.
3. The exchange rate follows de jure floating regime. In practice, the exchange rate regime functions as a crawl-like arrangement, allowing flexibility while smoothing volatility through interventions.
4. These structural features underscore the importance of timely and reliable near-term economic monitoring tools to support policy decisions.

B. Project Beneficiary

5. The Economic Analysis and Policy Division (EAPD) of the Monetary Policy Department (MPD) is the primary beneficiary of the TA project. The core team comprises: Mr. Tsend-Ayush Bold-Erdene (Division Chief), Mr. Enkhbayar Jambaldorj (Economist, senior NNTF operator), Ms. Khulan Bayarsaikhan (Economist, junior NNTF operator), Mr. Chinzorig Chuluunbaatar (Economist, second NNTF operator), Mr. Khanbold Gombodorj (Economist).
6. The division's core functions include monitoring current economic developments, assessing risks to price and macroeconomic stability, and contributing to the formulation of monetary policy advice. EAPD staff produce near-term forecasts of key macroeconomic variables, which serve as inputs into the Bank's medium-term projection models and policy scenario analysis.
7. Strengthening near-term forecasting capacity is therefore directly aligned with EAPD's operational mandate and supports the effectiveness of the Bank's inflation-targeting framework.

C. Project Objectives, Deliverables and Timeline

8. The primary objective of the TA project was to strengthen the Bank of Mongolia's near-term forecasting capacity through the development of a comprehensive NNTF system. Specific objectives included improving forecast accuracy, broadening sectoral coverage, strengthening automation, and enhancing the sustainability of analytical tools.
9. The project emphasized three complementary pillars. The first pillar focused on the technical design and implementation of the NNTF system, including model development, forecast-combination techniques, and system architecture. The second pillar emphasized capacity development, with targeted training aimed at enabling staff to operate, maintain, and further develop the system independently. The third pillar focused

on operational integration, including communication of results and alignment with the broader forecasting and policy analysis framework.

10. TA was delivered through a sequence of missions between June 2021 and October 2025, combining hands-on system development with training and validation exercises. A complete list of missions is provided in Annex A.

D. Integration with Broader Forecasting and Policy Analysis System

11. The NNTF system is an integral component of the Bank's broader forecasting and policy analysis system (FPAS). It addresses information gaps arising from publication lags in key macroeconomic statistics, particularly national accounts and balance-of-payments data, by synthesizing signals from high-frequency indicators.

12. Near-term forecasts generated by the system provide initial conditions for medium-term projection models, including semi-structural quarterly models used in policy analysis. The accuracy of these initial conditions is critical, as forecast errors at short horizons can propagate into medium-term projections and affect policy conclusions.

13. Beyond its original role in supporting medium-term projections, the NNTF system provides a stand-alone platform for real-time macroeconomic monitoring. It supports sectoral analysis, enhances cross-sectoral consistency, and strengthens the flow of structured information to policymakers.

E. NNTF System Design Principles

14. The design of the NNTF system reflects institutional constraints and operational needs within EAPD. Staff rotation, evolving analytical priorities, and limited programming expertise necessitate a framework that is robust yet easy to operate.

15. Three design principles guided system development:

Scalability ensures that the system can accommodate expanding data coverage, additional target variables, and a growing user base without fundamental restructuring.

Flexibility allows new models, variables, and methodological approaches to be incorporated with minimal disruption. Models can be activated or deactivated as analytical needs evolve.

Trainability ensures that staff can operate the system reliably following structured training and limited hands-on practice. This reduces dependence on a small number of technical specialists and supports institutional sustainability.

16. An object-oriented architecture underpins these principles and supports long-term maintainability.

II. System Components

A. Analytical Software Platform

17. Selection of the analytical software platform was guided by long-term sustainability, availability of documentation and peer support, ease of use, cost effectiveness, and academic adoption. Following assessment of alternatives, the Bank retained its existing platform, which meets operational requirements and supports further system development.

B. Database System and Data Management

18. The NNTF system is supported by an internal macroeconomic database accessible via the Bank's intranet. The database is structured to mirror relational principles while maintaining accessibility through an Excel-based interface. Data are updated according to a release calendar, with sectoral experts responsible for verification and quality control.

C. Data

19. Macroeconomic and financial statistics in Mongolia are broadly adequate for surveillance and policy analysis. However, publication lags—particularly for national accounts and balance-of-payments data—continue to constrain real-time assessment, underscoring the importance of near-term monitoring tools.

20. The EAPD's core database comprises approximately 300 active time series and provides access to a broader set of supplementary indicators. Data are sourced from internal systems, the National Statistics Office of Mongolia, and international sources, covering daily to annual frequencies.

D. Target Variables

21. The NNTF system covers three core macroeconomic sectors: the real sector, the external sector, and the monetary sector. Within each sector, the system monitors a selected set of target variables, defined as key macroeconomic indicators used to assess near-term economic conditions. Where data properties permit, these variables are forecast to support short-term analysis. Target variable selection reflects sector-specific analytical relevance and data characteristics. Table 1 summarizes the target variables by sector and the corresponding initial model portfolio. Annex B provides additional information on the explanatory variables used in multivariate specifications.

22. In the real sector, the NNTF system covers both expenditure-based and production-based measures of GDP. Production-side indicators include manufacturing, electricity, trade, transportation, communication, other services, and non-mining/non-agriculture activities. Mining activity is monitored but not forecast within the NNTF framework; projections are obtained from mining companies and other quantitative sources. Private aggregate demand is tracked through household consumption and gross fixed capital formation. Price developments are monitored using headline CPI inflation and selected subcomponents, including food items, imported goods, other domestic goods, and services.

23. In the monetary sector, the system produces forecasts for business and household credit growth of depository institutions. In the external sector, the system supports monitoring of goods imports,

disaggregated into consumer, capital, and industrial goods. Exports, which are closely linked to mining production, are monitored outside the NNTF framework.

Table 1 List of target variables and initial model portfolio

Target variable	Frequency	Univariate models				Multivariate models								
		AR(1)	ARIMA	SARIMA	GARCH	BRIDGE	STAT-VAR (2)	RIDGE	LASSO	MIDAS	MIDAS (pc)	UMIDAS	UMIDAS (pc)	BVAR
Consumer prices	m	+		+	+	+	+						+	
Consumer prices, subcomponents		+		+	+	+	+						+	
Beef		+		+	+	+	+						+	
Mutton		+		+	+	+	+						+	
Other Meat		+		+	+	+	+						+	
Milk		+		+	+	+	+						+	
Flour		+		+	+	+	+						+	
Vegetable		+		+	+	+	+						+	
Other Food		+		+	+	+	+						+	
Imported Food		+		+	+	+	+						+	
Imported Goods		+		+	+	+	+						+	
Domestic Goods		+		+	+	+	+						+	
Service		+		+	+	+	+						+	
GDP production side	q													
Manufacture		+	+			+	+						+	
Electricity		+	+			+	+						+	
Trade		+	+			+	+						+	
Communication		+	+			+	+						+	
Other service		+	+			+	+						+	
Net tax		+	+			+	+						+	
GDP expenditure side	q													
Household consumption		+	+			+	+	+	+				+	+
Gross fixed capital formation		+	+			+	+	+	+				+	+
Credit	q													
Business credit		+	+			+	+						+	
Consumer credit		+	+			+	+						+	
Imports of goods	q													
Consumer goods		+				+	+			+	+	+	+	+
Non-durable goods		+				+	+			+	+	+	+	+
Passenger cars		+				+	+			+	+	+	+	+
Durable goods excluding Passenger cars		+				+	+			+	+	+	+	+
Capital goods		+				+	+			+	+	+	+	+
Construction materials		+				+	+			+	+	+	+	+
Equipments		+				+	+			+	+	+	+	+
Vehicles		+				+	+			+	+	+	+	+
Industrial products		+				+	+			+	+	+	+	+

Note: (AR(1)) autoregressive model of order 1; (ARIMA) autoregressive integrate moving averages models, optimal orders are selected automatically; (SARIMA) seasonal ARIMA, optimal orders are selected automatically; (GARCH) generalized autoregressive conditional heteroscedasticity, optimal orders are selected automatically; (VAR(2)) vector autoregressive model of order 2; (BVAR) Bayesian vector autoregressions of order 2; (RIDGE) regularized linear regressions; (LASSO) regularized linear regressions models with least absolute shrinkage and selection operator; BRIDGE regression models, nesting LASSO and RIDGE regressions; MIDAS(pc)) mixed data sampling regressions, with or without the use of principal components; (U-MIDAS(pc)) unrestricted mixed data sampling regressions, with or without the use of principal components.

24. All target variables are monitored and reported as annual percentage changes. Data are modeled at a quarterly frequency, except for the consumer price index, which is modeled monthly. Higher-frequency

data are converted to quarterly frequency using either quarterly averages or end-of-quarter values, depending on the characteristics of the variable. Models are estimated and evaluated using data samples starting as early as 2000Q1 and extending through 2024Q2. Sample lengths vary across target variables and model specifications, reflecting data availability.

E. Model Portfolio

25. The initial model portfolio comprises a range of linear and non-linear time-series models, including univariate, multivariate, and mixed-frequency approaches. No prior is imposed on the relative performance of individual models. Instead, the portfolio is designed to capture a broad set of perspectives and allow models to compete. This diversification reduces reliance on any single specification and increases the likelihood of identifying emerging trend changes over the near-term forecast horizon.

26. The initial model portfolio is referred to as the baseline portfolio. Each model is implemented as a modular object within the NNTF system, allowing for integration, modification, or temporary deactivation. When deployed in a new domain, a standard baseline set of univariate and multivariate models is implemented and calibrated. Additional models are incorporated as warranted by analytical needs and data availability.

27. The initial model portfolio is referred to as the baseline portfolio. Within the NNTF system, each model is implemented as a modular object, allowing for seamless integration, modification, or temporary deactivation for maintenance purposes. When the NNTF system is deployed in a new domain (e.g. new sector), a standard baseline set of univariate and multivariate time-series models is first implemented and calibrated. Additional models are incorporated subsequently, as warranted by analytical needs and data availability for that particular domain.

28. Table 1 summarizes the composition of the baseline portfolio. The specific mix of models varies across sectors and includes univariate models (AR, ARIMA, SARIMA, GARCH), multivariate models (VAR, BVAR, elastic nets, ridge and LASSO regressions), and mixed-frequency models (bridge regressions, MIDAS, U-MIDAS). This diversified portfolio supports robustness by capturing a range of linear and non-linear dynamics across macroeconomic sectors.

29. As with any empirical forecasting framework, the NNTF tools are constrained by historical regularities observed in the estimation sample. Forecasts may therefore fail to capture genuinely novel developments. Users are expected to apply professional judgment when forming baseline projections for policy purposes. This limitation is partially mitigated through the incorporation of off-model information, as discussed in the section on Operational Issues.

F. Dynamic Model Forecast Averaging

30. The forecast combination method plays a pivotal role in enhancing the NNTF's forecast numerical precision and reducing statistical uncertainty. This approach aggregates predictions from multiple models to create a more robust and balanced forecast, mitigating the risks of relying on a single model. Both simple arithmetic averaging and dynamic forecast averaging were tested. While computationally more demanding, dynamic model forecast averaging performs better in back-testing and is therefore adopted as the baseline approach.

31. Dynamic weighting algorithms assign weights to individual models based on their historical performance over the nowcasting horizon and the 1-, 2-, and 3-quarter-ahead forecast horizons. Weights are updated as new information becomes available, allowing the combination to adapt to changing economic conditions and underlying drivers, including demand- or supply-side developments, internal or external shocks, and temporary or permanent effects. By integrating multiple, observationally equivalent model-based perspectives, the framework enhances robustness and limits model-specific risks through continuous weight reallocation.

32. Dynamic model weights, $w_{i,h,t}$, are computed as a function of past forecast performance, summarized by a moving average of forecast errors, $e_{i,h,t}$, and a set of control parameters:

$$w_{i,h,t} = \frac{e_{i,h,t}^{-v}}{\sum_i e_{i,h,t}^{-v}}$$

$$e_{i,h,t} = \sqrt{\frac{1}{k} \sum_{s=0}^k [E_{t-s-h}(y_{i,t-s}) - y_{t-s}]^2}$$

where $w_{i,h,t}$ is the relative weight of model i at forecast horizon h and time t . The index i represents the model number, where $i = 1, \dots, m$ and m is the total number of forecasting models in the portfolio. The forecast horizon includes the nowcast and the near-term horizon of up to three quarters ahead, i.e., $h = 0, 1, 2, 3$. $e_{i,h,t}$ is the average root-mean-square forecast error (RMSFE) of model i at forecast horizon h and time t , calculated over a rolling window of length k . In the baseline parametrization, v is the weighting penalty parameter. As the value of v increases, the weight assigned to models with higher errors decreases exponentially. The weighting penalty (v) and the length of the moving-average window (k) parameters are the dynamic weight control parameters or hyper parameters. $E_{t-s-h}(y_{i,t-s})$ denotes the forecast of the variable $y_{i,t-s}$ at time $t-s$ for horizon h , using model i and given the information available at time $t-s-h$, where $s = 0, \dots, k$.

33. RMSFE is a standard metric for evaluating forecast accuracy, summarizing average forecast errors in the same units as the predicted variable. It provides a consistent basis for assessing relative model performance across indicators and forecast horizons and for constructing robust forecast combinations.

34. For each forecast horizon h , the combined forecast is computed as either a simple or dynamically weighted average of individual model forecasts:

$$AE_t(y_{t+h}) = \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m E_t(y_{i,t+h})$$

$$DE_t(y_{t+h}) = \sum_{i=1}^m w_{i,h,t} E_t(y_{i,t+h}),$$

where $AE_t(y_{t+h})$ denotes the simple arithmetic average forecast and $DE_t(y_{t+h})$ the dynamically weighted forecast.

35. Forecast performance is sensitive to the calibration of hyperparameters. In practice, these parameters may be adjusted to reflect variable-specific characteristics. For example, RMSFE is computed

over a four-quarter window, but shorter windows may be used for selected indicators to increase sensitivity to recent developments. Excessively short or long windows, however, may introduce instability or reduce responsiveness, underscoring the need for careful calibration.

36. Additional penalty terms may be applied to moderate the influence of forecast errors or model complexity, thereby limiting overfitting and improving out-of-sample performance. Extreme parameter values can distort weights and undermine forecast reliability; calibration therefore aims to balance robustness and adaptability. The optimization of hyperparameters with respect to forecasting performance is discussed further in the section on System Validation.

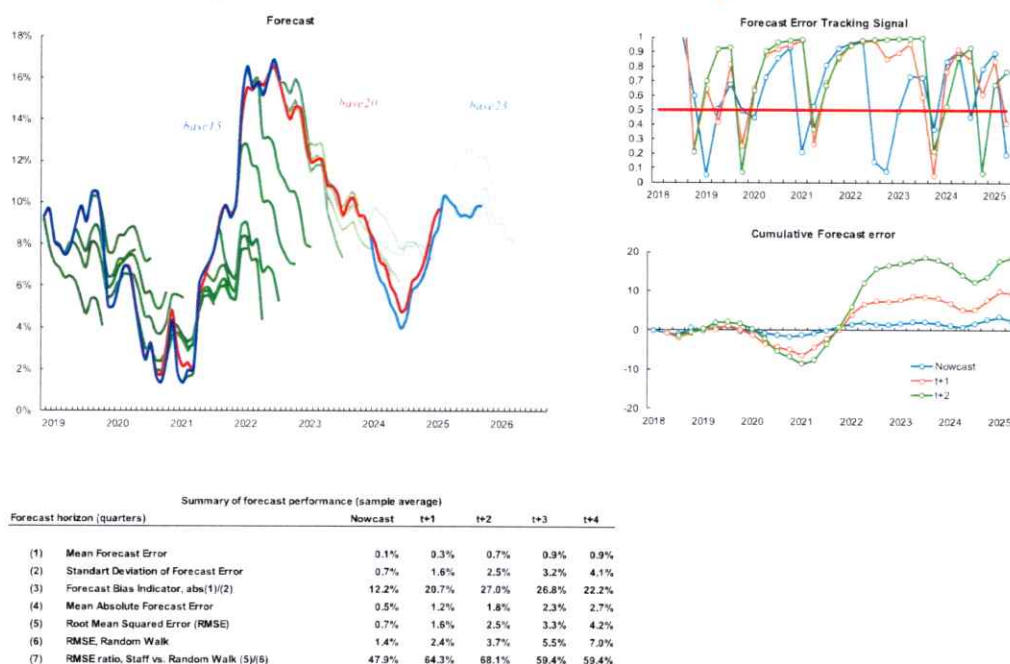
37. The NNTF system's reliance on reduced-form time-series models and forecast averaging improves forecast precision, but it entails a trade-off by limiting the direct economic interpretability of near-term projections. As a result, their usefulness for policy-relevant analysis, staff recommendations, and policy decision-making is inherently constrained. The section on Operational Issues outlines four approaches to mitigate this limitation when communicating results to policymakers.

G. Forecast Quality Monitor

38. To support system maintenance, a Forecast Quality Monitor was developed as a standardized reporting tool. The monitor tracks forecast errors and selected diagnostic indicators at both the individual-model and model-portfolio levels. These indicators are benchmarked against predefined thresholds. Breaches trigger automated alerts, signaling that a model may require review due to persistently elevated forecast errors.

39. Systematic recording of forecast errors and monitoring of their evolution are essential for maintaining and improving the performance of the NNTF system, particularly through the refinement of forecast averaging. Individual model forecasts are stored at each data update, and forecast errors—across models and forecast horizons—are computed and archived. Model weights are subsequently recalculated to reflect the latest performance metrics. Figure 1 illustrates a typical Forecast Quality Monitor dashboard. Similar dashboards are maintained for all target variables.

Figure 1 Illustration of Forecast Quality Monitor

H. Human Resources and Their Organization

40. Human resource requirements for operating, maintaining, and developing the NNTF system depend primarily on the scope of coverage. In its initial configuration, the EAPD system supports five sectoral experts covering consumer prices, economic activity (GDP-P and GDP-E), the balance of payments, and the monetary sector.

41. Resources required to operationalize the NNTF system are divided into five system users and two technical specialists. System users are economists responsible for applying the framework in the policy advisory process. Users update databases, generate nowcasts and near-term forecasts, incorporate off-model judgment where appropriate, prepare forecast narratives, and brief policymakers. They also monitor forecast quality and report issues to the technical team. Users may contribute to system development by proposing new models that enhance sectoral analysis.

42. Technical specialists are responsible for system maintenance and continuous development. Responsibilities include system deployment support, user training, resolution of technical issues, framework optimization, and development of new models and features.

43. Overall, the team's capacity is strong for operating, maintaining, and further developing the NNTF system. Going forward, the authorities are reminded of the importance of effective human resource management and of continuously investing in their staff to ensure that the system remains sustainable and continues to serve the institution well. The main risk arises from the loss of expertise due to staff turnover. Management efforts should focus on preserving institutional knowledge through staff retention, cooperation with universities, and skill-broadening rotation. Rotation is more feasible among system users, while pairing senior developers with junior staff supports specialized technical knowledge transfer. Human resource policies should prioritize the retention of specialized technical skills critical to system maintenance and development, as these skills are more costly to build and replace than user-level capabilities.

III. System Architecture and Initial Setup

A. Organization

44. The NNTF system architecture is organized into three main components: a calibration block, an operational block, and a performance-monitoring block. The calibration block is used exclusively during system setup and optimization. At this stage, data is prepared and empirical evidence is assessed to inform variable selection for multivariate models. Models are estimated using training samples, and their performance is evaluated through pseudo-real-time forecasting exercises. The results of these exercises provide quantitative inputs for the initial calibration of dynamic forecast-averaging weights.
45. The operational block comprises a set of routines executed by system users to generate numerical forecasts on a regular basis. It also includes basic reporting tools that produce tabular and graphical forecast summaries. Forecast tracking relative to central projections and assessment of the marginal contribution of new information are currently supported through Excel-based templates. Further automation of routine reporting would reduce operational burden and allow users to focus on analytical and research tasks.
46. The performance-monitoring block records historical forecasts and compares them with realized outcomes. Forecast errors are archived, tracked, and used to update model weights within the dynamic averaging framework. These errors also serve diagnostic purposes, supporting ongoing monitoring of average forecast quality and the condition of individual models. A traffic-light system based on forecast-tracking signals enables technical staff to identify persistent deterioration in model performance and intervene when necessary.

B. Object-Oriented Approach

47. The NNTF system adopts an object-oriented design in which each forecasting model—univariate or multivariate, linear or non-linear—is implemented as a discrete object within the framework. This architecture treats models as modular building blocks, allowing new specifications to be integrated without disrupting the existing structure. Each model and its associated properties are stored in dedicated code or text files following a standardized naming convention, ensuring traceability and facilitating maintenance. By encapsulating model attributes and methods within objects, the design enhances flexibility, scalability, and long-term maintainability, allowing the model portfolio to evolve as analytical needs and data availability change.

C. Deployment

48. System deployment involves installation of the NNTF framework and execution of basic functionality tests. The process begins with establishing a standardized folder structure for system codes, forecasting models, tabular outputs, and archived quantitative results stored as CSV files. Once the structure is in place, system codes are transferred to the designated directories. Provided that the required software environment is already installed, deployment is typically straightforward.
49. Prior to code transfer, the deployment process includes validation of the operating environment to ensure compatibility with required software versions, libraries, and hardware specifications. These checks help prevent runtime errors and support stable system operation.

50. An initial data-integrity check is conducted before running the framework. Input datasets are validated for completeness and formatting consistency to ensure that the system executes correctly and produces reliable outputs from the outset.

51. Prospective system users observe the deployment process and receive an overview of the framework's structure and core functionality. This introductory exposure ensures that users understand the system architecture and basic operational workflow before using the framework for forecasting purposes.

D. Initial Setup

52. The initial system set-up involves configuring the framework for a new sector and preparing the analytical environment for forecasting. Figure 2 summarizes the workflow for the initial NNTF setup. The process begins with identifying target variables and collecting relevant macroeconomic and sectoral data from internal databases and official external sources. These data are imported into the Monetary Policy Department's Time Series Storage System, which serves as the central repository for macroeconomic and financial indicators. Data verification and consistency checks are then performed to ensure completeness and accuracy.

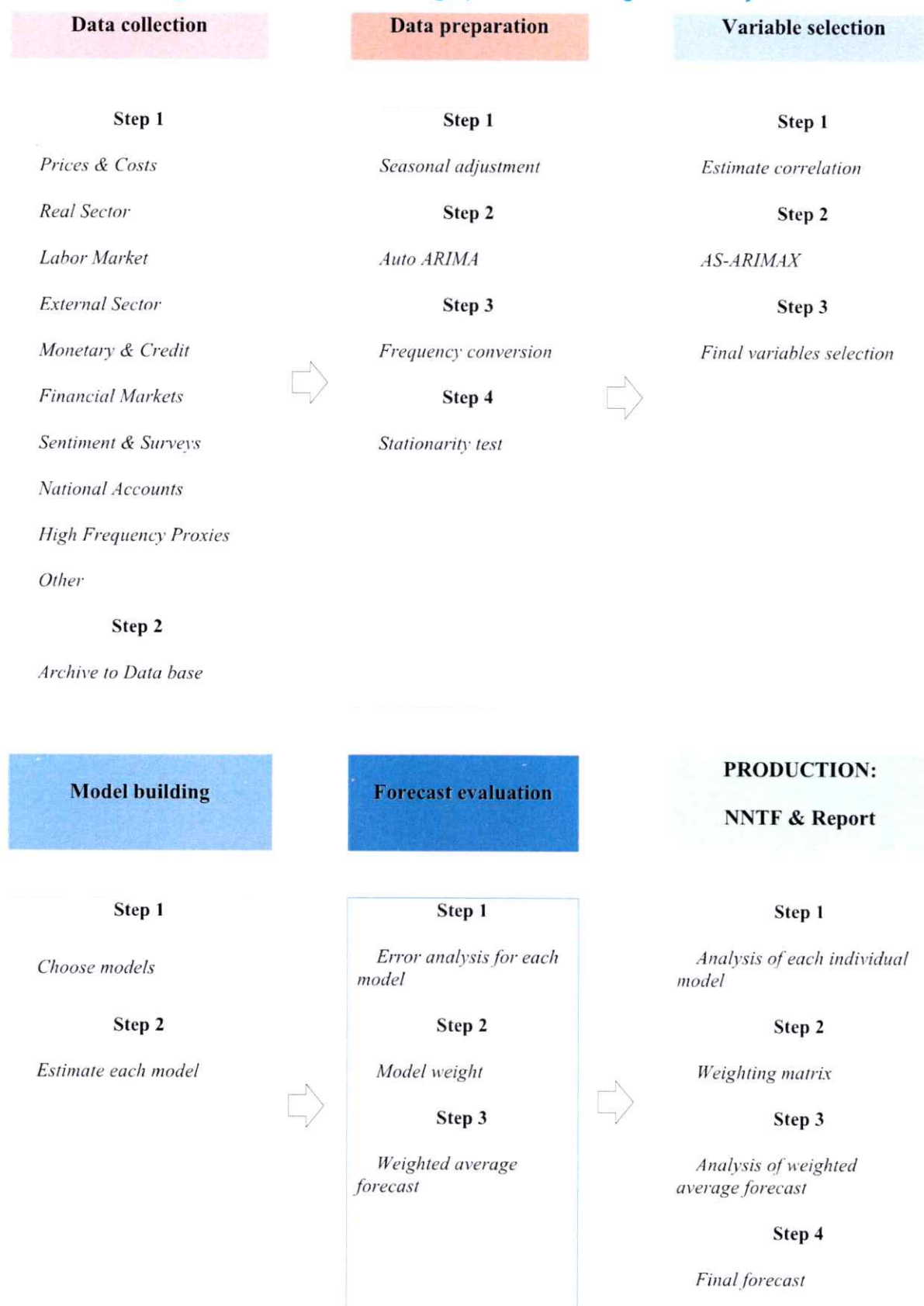
53. Following verification, seasonal adjustment is applied to remove recurring intra-year patterns. This step is particularly important in Mongolia, where high-frequency indicators exhibit pronounced seasonality related to weather conditions, agricultural cycles, and consumption behavior. Seasonal adjustment is conducted using the X-13 ARIMA-SEATS methodology implemented in EViews. While the procedure is automated, expert review remains necessary to address residual seasonality and ensure appropriate specification.

54. Short-term forecast extensions are subsequently generated using an automated ARIMA procedure. These extensions fill temporary data gaps, provide estimates for recent periods where official data are unavailable, and supply consistent inputs for mixed-frequency models linking higher-frequency indicators to quarterly aggregates. After this step, series are transformed to stationary form by differencing or logarithmic transformations. All data are then harmonized and converted to quarterly frequency for use in short-term forecasting models.

55. Selection of explanatory variables, including lag structures, is a core component of the setup process. To support this step, the NNTF system applies a fully automated three-stage AS-ARIMA(X) procedure. First, correlations between the target variable and all candidate variables are computed. Second, an ARIMA model is estimated for the dependent variable to determine optimal autoregressive and moving-average orders. Third, candidate exogenous variables are added sequentially to form ARIMA-X specifications. Variables are retained only if they improve model fit, satisfy basic economic sign restrictions, and are statistically significant. These criteria allow systematic screening of a large number of candidate series. Final model selection remains with the sector expert, who may also designate certain variables as mandatory. Annex B lists the explanatory variables identified as strong predictors for the target variables.

Figure 2

Tasks in Setting Up and Fine-Tuning the NNTF System

56. Models are evaluated using out-of-sample forecast errors from a common evaluation start date. This evaluation supports construction of weighted average forecasts, with better-performing models receiving higher weights. Models with persistently weak performance are excluded from the portfolio. Forecast averaging generally reduces errors relative to individual models and mitigates risks associated with model instability. A key limitation of this approach is reduced transparency with respect to the contribution of individual explanatory variables, an issue discussed further in the section on Operational Issues.

57. Once the system is configured, calibrated, and its initial performance validated, it is moved to production. The full setup and validation process typically requires several hours, depending on the number of target variables, data availability and quality, and computational constraints.

58. The NNTF system currently supports daily updates, allowing forecasts to be refreshed whenever new information becomes available. This capability enables continuous monitoring of forecast revisions and evolving economic conditions. Ongoing fine-tuning is therefore required to maintain system performance. New models are developed in a manner consistent with the system architecture and can be integrated without disrupting existing components.

IV. System Validation

59. The forecasting performance of the NNTF system is assessed through back-testing designed to mimic a pseudo-real-time forecasting environment. This chapter summarizes baseline and complementary validation results and documents the main sources of forecast-accuracy gains. Consumer prices (headline CPI) and aggregate private demand (household consumption in constant prices) are used as illustrative examples to demonstrate the validation and optimization methods.

A. System vs. Benchmark Performance

60. This section reports baseline validation results. To approximate performance under operational conditions, NNTF forecasts are benchmarked against historical staff forecasts used by the Bank of Mongolia (BoM) in policy advisory work. Back-testing on quarterly data over 2018–2023 provides quantitative evidence that the NNTF system constitutes a robust engine for mechanical near-term forecasting. Subject to the caveats discussed below, the system generally outperforms the benchmark staff forecasts. Results are summarized in Table 2.

61. In the pseudo-real-time experiment, the NNTF system yields average RMSE improvements of 30.7, 23.7, 14.4, and 4.1 percent for the nowcast and the 1-, 2-, and 3-quarter-ahead horizons, respectively (Table 2, last row). Improvements are not uniform across all target variables and subcomponents (highlighted cells in gray identify cases where the system does not outperform the benchmark). Accuracy gains are concentrated at short horizons—nowcasting and one-quarter-ahead—consistent with the empirical regularity that mechanical forecasts and model averaging tend to deliver the largest benefits at the near end of the horizon.

62. The largest nowcast gains (exceeding 50 percent) are observed for flour prices (51.2 percent), domestic goods prices (60.6 percent), services prices (52.4 percent), and communication sector value added (50.5 percent) within GDP-P. Gains between 40 and 50 percent are observed for electricity (41.9 percent), construction (46.0 percent), trade (40.6 percent), and private consumption (42.8 percent). Electricity sector forecasts outperform the benchmark across all horizons, which may reflect differences in the treatment of information and judgment in historical staff forecasts.

63. Accuracy gains decline with the forecast horizon. At two and three quarters ahead, improvements are generally modest (typically below 15 percent), with a small number of exceptions (including selected food price items and some activity indicators).

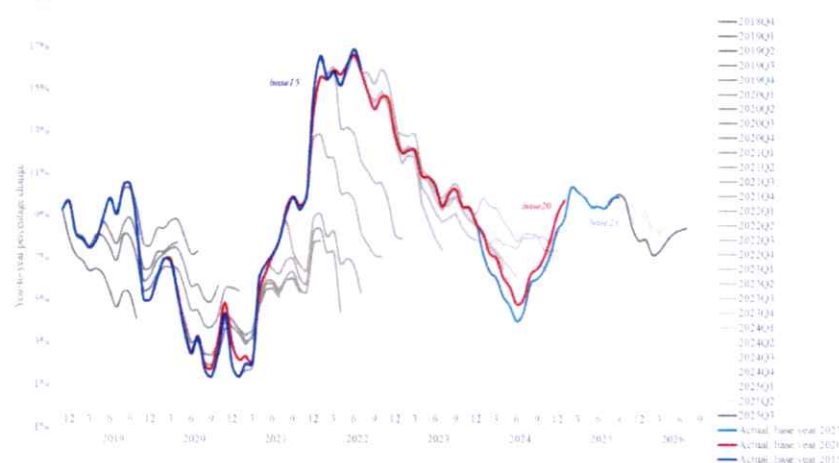
64. The system underperforms the benchmark for a subset of series (Table 2). In nowcasting, the largest deteriorations occur for mutton prices (22.4 percent) and industrial goods imports (25.4 percent). For industrial goods imports, relative underperformance persists at longer horizons (20.2 and 39.7 percent at two and three quarters ahead). Additional series with notable deteriorations include flour (three quarters ahead), domestic goods (two and three quarters ahead), communication (three quarters ahead), and construction goods imports (three quarters ahead). These cases warrant further diagnostic work, including assessment of whether omitted episodic factors (e.g., climatic shocks) could improve predictive accuracy.

Table 2: Average RMSEs of the NNTF System Relative to the Staff Forecasts (in percent)

	Forecast horizon (quarters)			
	0	1	2	3
⁽¹⁾ Consumer price index	-37.5	-17.4	-14.0	-9.5
⁽²⁾ Consumer price index, bottom up	-26.0	-15.5	-7.8	1.2
Mutton	22.4	-10.5	-4.1	-1.3
Beef	3.9	-21.5	-25.9	-22.8
Other meat	-15.3	0.4	-7.5	-17.7
Milk	-35.3	-26.9	-19.1	-16.1
Flour	-51.2	-20.4	0.1	22.0
Vegetables	-7.4	-6.5	-9.0	-8.9
Imported goods	-26.8	-23.2	-25.7	-16.6
Domestic goods	-60.6	-4.5	47.8	99.5
Services	-52.4	-24.4	-21.0	-16.9
⁽³⁾ Gross domestic product, production	-34.4	-25.4	-15.5	-8.1
Agriculture	-32.8	-23.4	-15.8	-16.2
Manufacturing	-7.6	-0.4	2.6	-12.6
Electricity	-41.9	-40.9	-45.2	-47.4
Construction	-46.0	-39.8	-19.8	-13.1
Trade	-40.6	-21.2	-15.3	-5.3
Transportation	-39.0	-32.3	-29.6	1.0
Communication	-50.5	-26.4	-17.5	22.0
Other service	-14.0	-18.1	-16.2	-0.4
Net tax	-37.0	-26.0	17.1	-1.0
⁽⁴⁾ Gross domestic product, expenditure	-34.0	-30.0	-21.0	-2.8
Household consumption	-42.8	-35.9	-27.1	-19.1
Gross fixed capital formation	-25.2	-24.1	-14.9	13.5
⁽⁵⁾ Imports of goods	-21.9	-30.2	-13.9	-1.4
Consumer goods	-36.9	-33.0	-24.4	-3.9
Nondurables	-27.6	-26.1	0.4	-11.4
Durables, passenger cars	-25.3	-41.1	-38.2	-16.0
Durable, other	-27.2	-31.0	-26.2	-12.4
Industrial goods	25.4	7.8	20.2	39.7
Capital goods	-39.5	-26.8	3.5	16.5
Construction	-8.4	-47.2	2.3	15.0
Equipment	-21.6	-39.8	-39.4	-27.9
Vehicles and vehicle parts, trucks	-35.6	-35.0	-23.0	-12.6
Total average $\frac{[(1)+(2)+(3)+(4)+(5)]}{5}$	-30.7	-23.7	-14.4	-4.1

Note: The table displays the relative percentage difference between the RMSE of Staff forecasts and the RMSE of the NNTF system across nowcasting (0) and near-term forecast horizons (1–3 quarters). Negative values indicate percentage improvements of the NNTF system compared to the Staff forecasts, measured by their RMSE ratio. Positive values (highlighted with a shaded background) indicate a percentage deterioration in the NNTF system's forecasts relative to the Staff forecasts, measured by their RMSE ratio. The RMSE are calculated for annual percentage changes of the target variables. The annual growth rates for the gross domestic product and imports of goods are in domestic currency and constant prices. Because of varying data availability, the RMSE for the gross domestic product forecasts are calculated on the 2018Q1-2023Q3 sample; for the consumer price index on the 2018Q4-2023Q3 sample; and for the imports of goods on the 2018Q1-2024Q2 sample.

Figure 3 Historical Staff Forecast for Headline Consumer Prices

65. While historical staff forecasts provide a useful benchmark, the comparison should be interpreted with caution. A fully level comparison is difficult in pseudo-real-time testing because the information set available to staff at the time forecasts were produced cannot be replicated exactly. Key macroeconomic datasets (notably national accounts) are subject to revisions, and staff forecasts may incorporate contemporaneous institutional knowledge (e.g., anticipated policy changes or known events) that is not readily encoded in back-testing exercises.

66. Conversely, NNTF models are estimated and tested using the latest available data vintages. Although revisions are controlled for where feasible and transparent (notably CPI base and basket changes), reliance on the most recent vintages may mechanically favor the NNTF system, since forecasts and evaluation are conducted against the same vintage.

67. Overall, the back-testing results are interpreted as supportive evidence of the NNTF system's forecasting performance prior to operational use. The system generally performs at least as well as historical approaches and provides a useful complement to BoM's near-term forecasting and surveillance process.

B. Potential Additional Accuracy Gains

68. There remains scope for additional gains in forecast accuracy. The EAPD development team explored several avenues for further improvement. Dynamic forecast averaging was tested and subsequently deployed across all sectors. Given the substantial computational demands, multi-dimensional optimization of the NNTF system was implemented only in an experimental setting and for a limited set of variables.

Dynamic Forecast Averaging

69. Forecast averaging delivers substantial gains in forecast accuracy relative to individual models. Dynamic forecast averaging provides an additional improvement—about 15 percent on average—relative to simple arithmetic averaging. Time-varying weights also provide operational diagnostics by making relative model contributions transparent over time (Figure 4).

Multi-Dimensional Optimization

70. Additional tests assessed whether forecast accuracy could be further improved by optimizing elements of the dynamic weighting scheme. The search considered alternative loss criteria (e.g., RMSFE

variants), evaluation-window length, penalty terms, and horizon definitions. Results were mixed, and average gains were generally modest relative to the associated computational costs.

71. Figure 5 summarizes sensitivity results across key parameter dimensions. The current configuration is optimized for forecasting production-based GDP. Control parameters were calibrated using a dedicated training sample (2013Q1–2017Q4) and evaluated through a subsequent pseudo-real-time forecasting sequence.

72. After calibration, additional—though variable-dependent—improvements in average forecast accuracy are observed for selected indicators. Optimization routines were applied initially to consumer prices, GDP-P, private consumption, and imports of consumption goods. Results are summarized in Table 3. Relative to arithmetic averaging, optimized parametrization improves forecast accuracy by 18.3 percent for the nowcast and 10.3 percent at the three-quarter-ahead horizon on average across the selected subsample.

Table 3: Optimize vs Arithmetic Forecast Averaging (relative forecast performance, in percent)

	Forecast horizon (quarters)			
	0	1	2	3
Consumer price index, subcomp. average	-40.6	-24.2	-17.4	-12.0
Gross domestic product, prod., subcomp. average	-5.4	-5.1	-5.1	-4.8
Private consumption	-18.7	-18.6	-20.2	-20.5
Imports of consumption goods	-8.5	-5.9	-6.1	-3.7
Subsample Average	-18.3	-13.5	-12.2	-10.3

73. A key implication of these tests is that there is no uniform parametrization that performs best across variables and horizons. While multidimensional optimization can yield incremental gains, it is operationally demanding under current computational constraints and would impose additional burden on sector experts whose primary responsibility is macroeconomic surveillance. A pragmatic approach is therefore to adopt a robust baseline parametrization for dynamic averaging (in this application, $v = 1$ and $k = 1$) and to reserve further optimization for selected high-priority series where expected benefits justify costs.

74. Overall, although multi-dimensional optimization was applied only selectively and evaluated in a testing environment, the observed accuracy gains indicate potential benefits for further system refinement by EAPD technical staff.

Consumer Prices Inflation

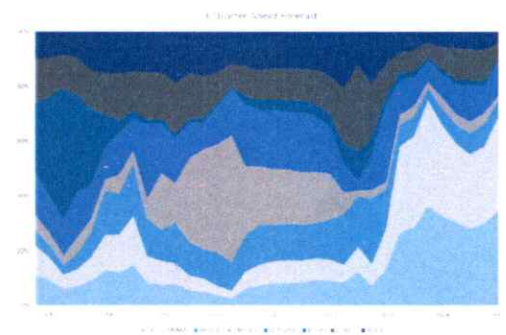
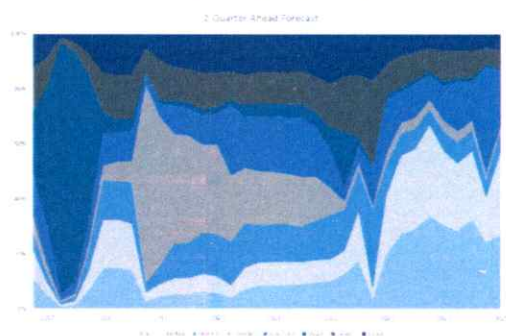
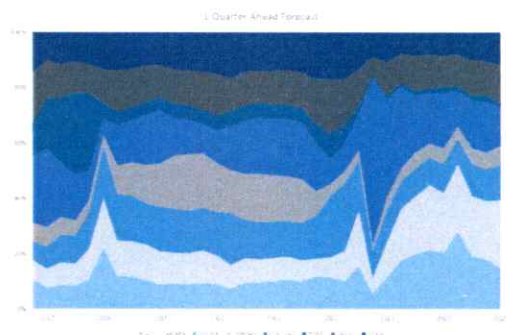
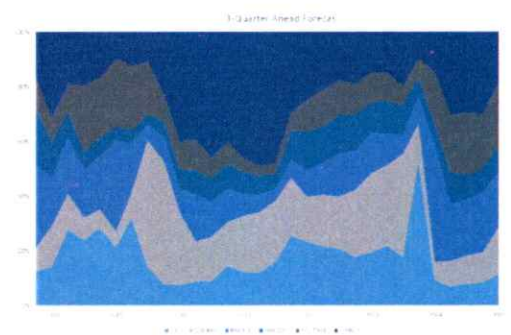
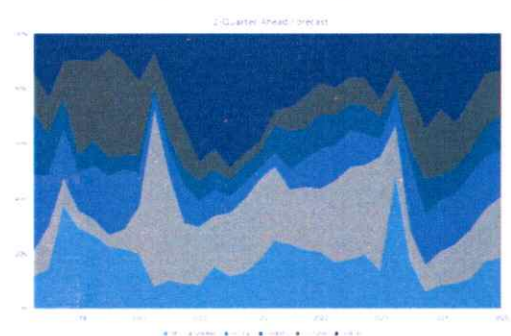
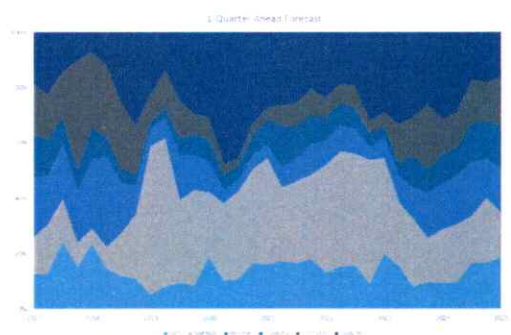
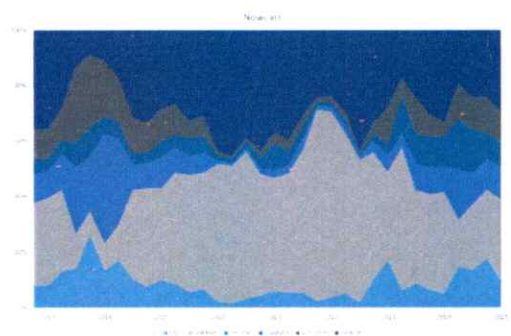
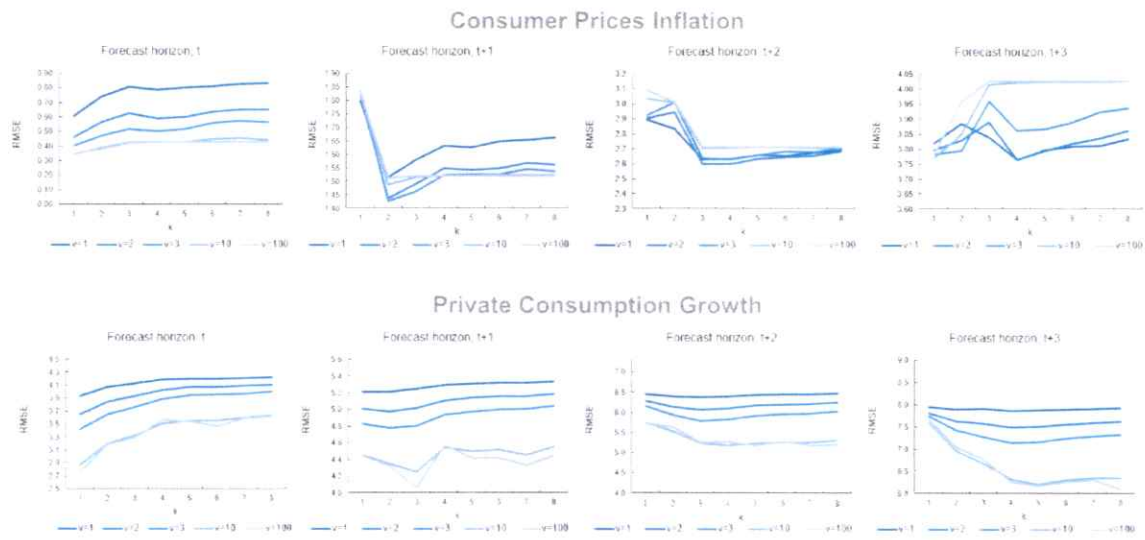

Figure 5

Search for Optimal Dynamic Averaging Hyperparameters

V. Operational Enhancements

75. This chapter discusses a set of operational enhancements that strengthen the effective use of the nowcasting and near-term forecasting (NNTF) system in a policy environment. In contrast to the previous system—which lacked structured mechanisms in these areas—the current framework incorporates expert judgment and off-model information, supports the development of clear economic narratives alongside numerical forecasts, and provides a systematic approach to handling data revisions. These improvements, developed under the project, are critical for ensuring that the NNTF system remains policy-relevant, transparent, analytically robust, and well integrated with the production of medium-term economic outlook through the QPM and the broader FPAS.

A. Incorporating Expert Judgement and Off-Model Information

76. The ability to incorporate expert judgment and off-model information is an essential feature of forecasting frameworks used in policy institutions. While statistical models provide a disciplined and internally consistent baseline, expert judgment plays a critical role in capturing developments that are not fully reflected in historical data or stable statistical relationships. This is particularly important in the presence of structural changes, one-off events, or sudden shocks that can be identified and assessed by sectoral experts.

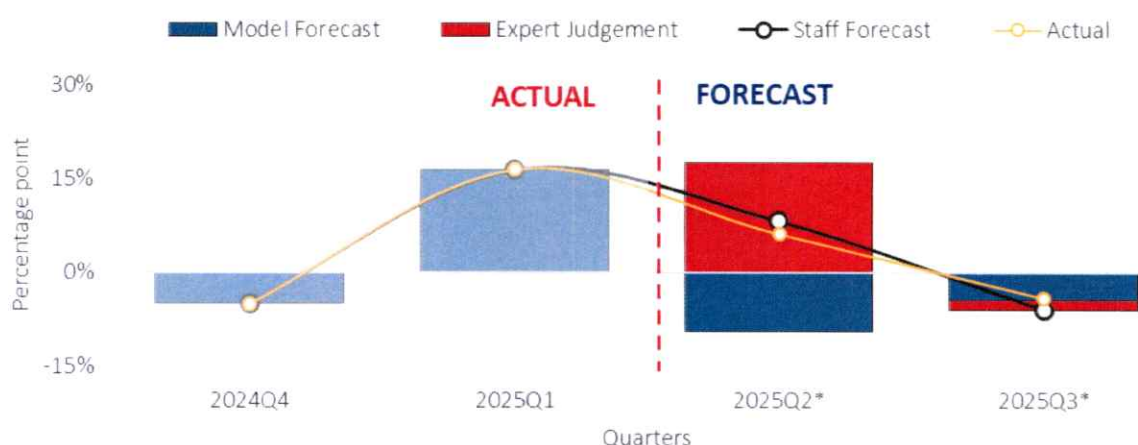
77. In the Mongolian context, the need for judgmental intervention is especially pronounced in sectors subject to large and unpredictable shocks. Agriculture is a prominent example. As documented in the validation results (Table 2), meat prices are difficult to forecast using purely statistical approaches in certain years. The livestock sector is predominantly pastoral and therefore highly vulnerable to weather conditions and animal diseases. These factors often generate abrupt supply shocks that require expert interpretation and cannot be reliably inferred from historical patterns alone.

78. There is no single, universally accepted method for integrating expert judgment into the forecasting process. In practice, analysts combine model-based results with qualitative and institutional information to ensure coherence with recent developments and economic intuition. When model outputs appear implausible or inconsistent with newly available information—such as announced administered price changes, the expected effects of a harsh and prolonged winter on livestock conditions, discretionary fiscal measures, or quasi-fiscal operations—judgmental adjustments are introduced.

79. These adjustments are designed to capture both direct and indirect effects of shocks. For example, adverse weather conditions or livestock diseases may directly raise meat prices but also generate second-round effects through higher prices in related sectors, such as restaurant services. Similarly, wage increases, administered price adjustments, oil price fluctuations, concessional lending programs, or changes in export and import quotas are recurrent sources of shocks in Mongolia and are typically incorporated through expert judgment.

80. In operational terms, such judgmental interventions are usually implemented outside the core NNTF system. Analysts simulate alternative scenarios using complementary tools, such as structural vector autoregressive models or the core quarterly projection model, and then reconcile these results with the NNTF baseline.

Figure 6 Search for Optimal Dynamic Averaging Hyperparameters

Note: (*, quarters) forecasting horizon

81. Figure 6 illustrates the role of expert judgment in improving forecast accuracy. In the 2025Q1 forecasting round, the NNTF system projected a year-on-year decline in mutton prices of 9.4 percent in the second quarter. Sector experts assessed this outcome as unlikely given prevailing livestock conditions and weather developments. The figure shows the model-based forecast (blue bars), the judgmental adjustments reflecting sector-specific information (red segments), and the final staff forecast (black-outlined points). Actual outcomes are shown by the yellow line. The inclusion of expert judgment led to a substantial reduction in forecast error for the second quarter of 2025.

82. As emphasized earlier, there is no prescribed or mechanical rule for incorporating off-model information. In practice, forecasters often construct multiple plausible scenarios for a given sector to reflect uncertainty and alternative developments. The key requirement is that judgmental adjustments are applied in a disciplined and transparent manner.

83. All judgment-based interventions are systematically documented during each forecasting round. Documentation includes the rationale for the adjustment, the affected variables, the assumed direct and indirect effects, and the underlying assumptions. This practice supports accountability, facilitates institutional learning, and allows ex-post evaluation of forecast performance. By combining model-based forecasts with expert judgment in a structured way, the NNTF framework enhances the policy relevance of near-term projections while preserving analytical rigor.

B. Formulating Economic Narratives

84. Numerically precise forecasts alone are insufficient for effective policy decision-making. Policymakers require a clear explanation of the drivers underlying the projections and the sources of forecast revisions. For this reason, NNTF outputs are accompanied by an explicit and coherent economic narrative.

85. Formulating such narratives requires an approach distinct from that used in fully structural or theoretical modeling frameworks. This reflects two key characteristics of the NNTF system. First, the system relies primarily on reduced-form statistical time-series models, which do not provide an explicit structural interpretation of economic relationships. Second, the NNTF produces combined forecasts that average

across a portfolio of models, prioritizing precision and robustness rather than the internal structure of any individual model.

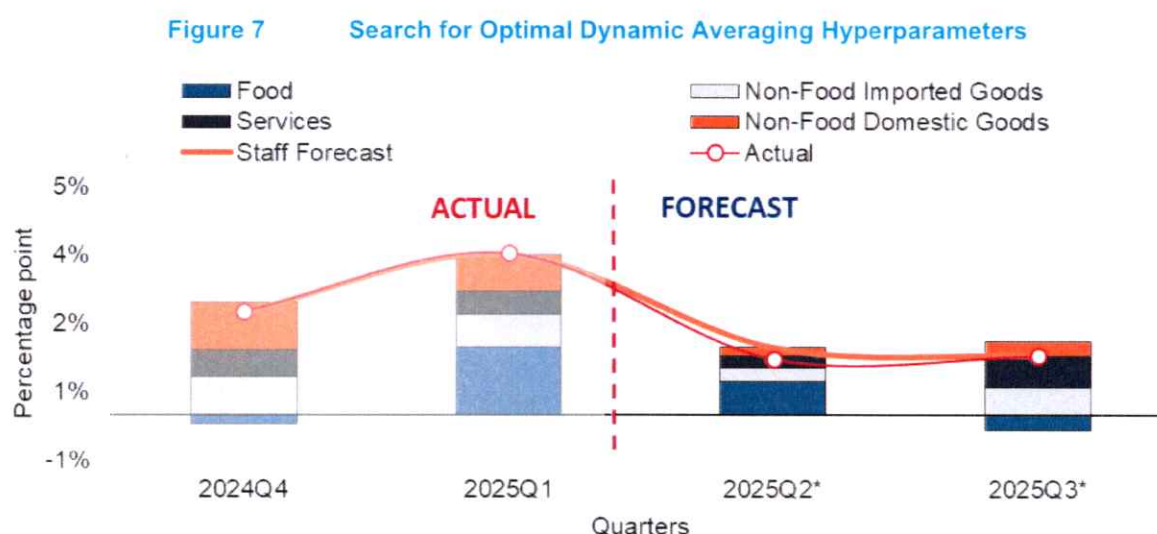
86. To address these limitations, the NNTF framework is complemented by a set of methodologies designed to support narrative development. Users are trained in their application. These methodologies include: (i) bottom-up forecast aggregation; (ii) tracking and evaluation of the marginal contribution of new information; and (iii) structural decompositions using stand-alone models that complement the NNTF system.

Bottom-Up Forecast Aggregation

87. Each forecasting round begins with a reconciliation exercise that reviews past projections and evaluates forecast performance. Analysts examine forecast errors, identify changes in the economic environment, and assess the validity of previous assumptions. This process helps detect systematic biases and informs adjustments to the current forecasting round.

88. Following this review, experts prepare disaggregated forecasts at the sectoral level. For consumer prices, this includes major CPI components such as food, imported goods, services, domestic goods, and other items. Sector-specific drivers and assumptions are analyzed, and the component-level forecasts are subsequently aggregated using a bottom-up approach.

89. This approach ensures that the aggregate CPI projection reflects the underlying dynamics of its components and that the associated narrative clearly explains the sources of inflationary pressures. As illustrated in Figure 7, sectoral contributions to quarterly CPI forecasts indicate that food and imported goods are expected to be the dominant inflation drivers in early 2025, while services and domestic goods are projected to moderate inflation in later quarters. Beyond improving analytical precision, bottom-up aggregation provides a coherent structure for explaining macroeconomic developments through sector-specific channels

Tracking and Evaluating the Marginal Contribution of New Information

90. Marginal contribution analysis plays an important role in understanding forecast revisions across successive forecasting rounds. This approach quantifies the impact of newly released data on near-term projections and helps identify which indicators drive forecast changes.

91. As illustrated in Table 4, each data release is evaluated by comparing the realized outcome with the model's prior expectation and assessing its contribution to revisions in the non-mining, non-agricultural GDP forecast. For example, the March 2025 releases of the consumer price index and central government tax revenue resulted in modest upward revisions to the first-quarter GDP projection, while credit growth data contributed more substantially to upward revisions in subsequent quarters. The cumulative effect of all updates led to a 0.7 percentage point increase in the GDP forecast for 2025.

92. This framework provides an evidence-based basis for distinguishing between data-driven forecast revisions and broader judgmental adjustments. By making the sources of forecast changes explicit, it enhances transparency, improves forecast discipline, and strengthens the analytical narrative accompanying each projection round.

Table 4 Marginal Contribution Analysis of Data Releases (in percent)

Non-mining, non-agricultural GDP											
Date	Data release	Ref. period	Actual	Forecast	Diff.	2025					Change
						Q1	Q2	Q3	Q4	2025	
	Base, as of 1 Feb 2025					10.0%	6.8%	7.6%	6.8%	7.8%	-
10-Mar-25	Consumer Price Index	Feb	11.1%	10.4%	▲ 0.7%	10.1%	6.9%	7.7%	7.0%	7.9%	▲ 0.1%
18-Mar-25	Central government tax revenue	Feb	11.2%	3.5%	▲ 7.8%	10.5%	7.2%	7.9%	7.2%	8.2%	▲ 0.3%
22-Mar-25	Total loans	Feb	37.8%	35.3%	▲ 2.5%	10.8%	7.6%	8.2%	7.4%	8.5%	▲ 0.3%
...	...										
...	...										
31-Mar-25	FINAL ESTIMATE									8.5%	▲ 0.7%

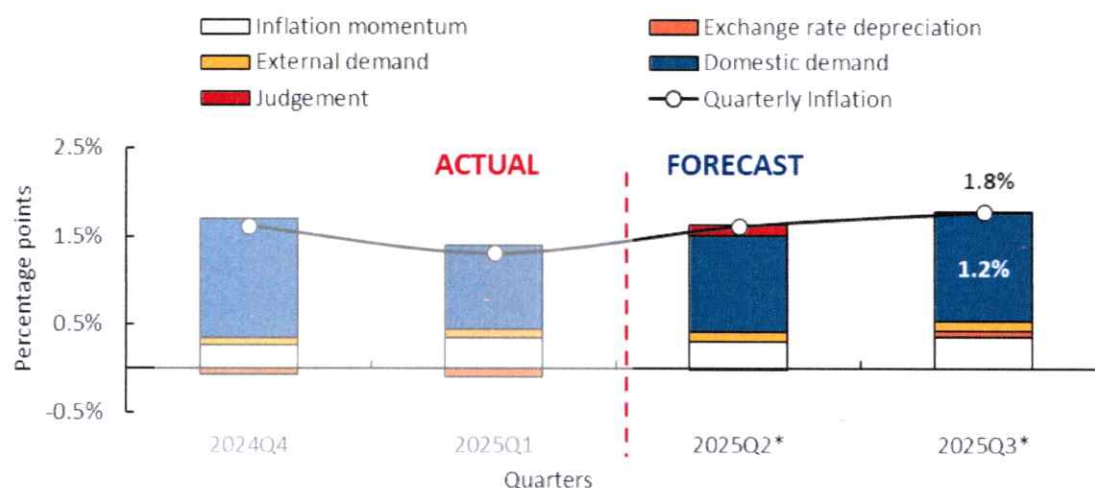
Structural Decompositions

93. Structural decomposition analysis further supports narrative development by linking statistical forecasts to underlying economic mechanisms. As illustrated in Figure 8, a stand-alone structural vector autoregressive model from the broader analytical toolkit is used to decompose imported goods inflation into its main drivers.

94. The decomposition highlights the roles of exchange rate movements, external demand conditions, and global price developments in shaping import price dynamics and, by extension, aggregate inflation. While these models are not used as primary forecasting tools within the NNTF system, they provide valuable insights that complement reduced-form forecasts and support coherent economic interpretation.

95. Although bottom-up aggregation delivers detailed sectoral insights, aggregate models are also assessed to ensure overall consistency. These models play an important role in narrative formulation for two reasons. First, they provide a cross-check on the coherence of the aggregate outlook. Second, in some cases they yield lower forecast errors than bottom-up projections (as shown in Table 2 for headline versus bottom-up CPI inflation). When this occurs, experts may adjust their forecasts accordingly, as the primary objective remains forecast accuracy. By combining disaggregated analysis, structural interpretation, and aggregate consistency checks, the NNTF framework supports narratives that are both granular and internally consistent.

Figure 8 Structural decomposition of Imported goods consumer price index

Communication

96. The effectiveness of the NNTF system ultimately depends on how its results are communicated. Internally, the EAPD presents forecasts and supporting narratives to senior management and the Monetary Policy Committee through concise reports and graphical summaries that help policymakers understand near-term trends, changes relative to expectations, and their underlying drivers. Externally, the same analytical content is translated into simplified narratives and visual materials for public communication. Simplicity and clarity are crucial for securing stakeholder buy-in and building institutional credibility.

97. Through this structured communication process, the NNTF framework not only generates accurate numerical forecasts but also delivers coherent, transparent, and policy-relevant economic narratives that link data, models, and expert judgment.

C. Dealing with Data Revisions

98. Data revisions are an unavoidable feature of forecasting in policy institutions. Revisions affect forecasts by altering data inputs, estimated model parameters, and, in some cases, model weights within forecast-combination frameworks. Understanding the nature and implications of revisions is therefore essential for maintaining forecast reliability and credibility.

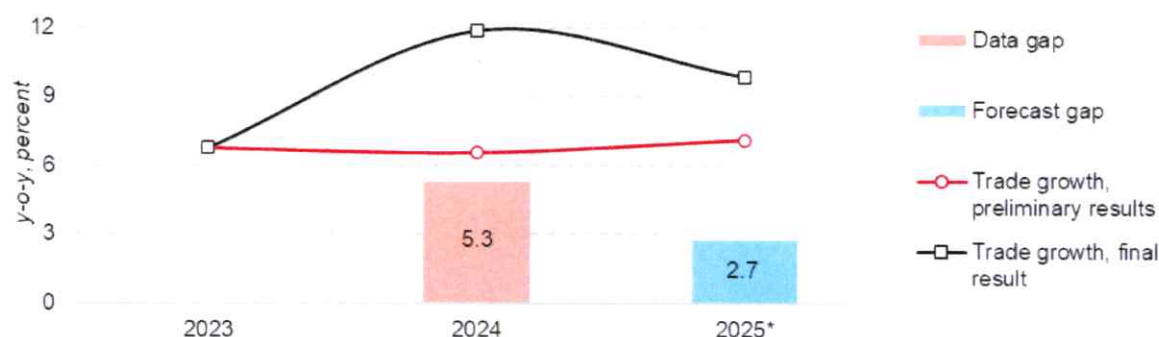
99. In Mongolia, GDP production-side data are released quarterly and are subject to two main types of revision. First, the annual benchmark revision released in August introduces base effects that affect growth rates in the first quarter of the current year. Second, subsequent revisions to source data lead to updates in historical series, requiring corresponding adjustments to model estimates and forecasts.

100. Figure 9 illustrates the impact of data revisions on sectoral growth estimates for 2025. As shown in Figure 9, revisions to 2024 data were sizable and necessitated significant changes to the near-term forecast path.

101. Organizationally, sector experts are responsible for identifying and explaining the sources of forecast changes arising from data revisions. They also adjust model specifications and recalibrate forecasting frameworks as needed to reflect updated data vintages. System developers support this process

by ensuring that revised datasets are consistently incorporated into the NNTF system and that combined forecasting weights are updated accordingly.

Figure 9 Trade sector's forecast changes because of data revision

D. Integrating NNTF and QPM

102. Within the BoM's FPAS, the new NNTF framework is intended to operate in a manner consistent with the previous NNTF system that the Bank had been using, providing quantitative short-term inputs to initiate the medium-term quarterly projection model. Specifically, the NNTF system delivers nowcasts and forecasts up to two quarters ahead for inflation and economic activity—including key subcomponents—which are used to set the initial conditions of the QPM baseline. This design reflects accumulated experience that reduced-form time-series models provide more precise and timely guidance on near-term trends than the structural QPM itself. Building on these established practices, the upgraded NNTF system fully replaces the previous NNTF tools in providing current economic situation assessments and being integrated into the broader FPAS through structured data workflows, revision tracking, and interpretation processes developed as part of the project. The new NNTF system strengthens the consistency of short-term forecasts handoffs, the analysis of changes in initial conditions, and the assessment of their implications for the medium-term outlook, the implied monetary policy path, and emerging forecast risks.

VI. System Deployment

103. Following validation, the NNTF system was deployed and integrated into the MPD forecasting and policy advisory process. The original NTF tools were retired.

104. Sectoral experts received targeted training to support effective use of the system. Core team members participated in IMF-led courses on nowcasting, macroeconometric forecasting and analysis, and macroeconomic diagnostics delivered through regional training centers and online platforms. This was complemented by on-the-job training focused on applying the NNTF framework in sector-specific analytical work. Knowledge acquisition was assessed through written and practical evaluations, with results indicating a substantial strengthening of technical skills.

105. The deployment of the NNTF system represents an important step in strengthening MPD's capacity for near-term economic monitoring and forecasting and in supporting the broader analytical framework of the Bank of Mongolia.

106. Overall, the quality of the documentation has eased system deployment and provides a strong foundation for continuity going forward, helping to mitigate risks associated with natural attrition of core staff and the loss of institutional expertise. To this end, the EAPD invested substantial effort in developing comprehensive formal documentation for the NNTF system, covering the underlying modeling philosophy, system infrastructure (including the design of EViews and supporting codes), and methodological framework. In addition, well-structured and extensively tested operational, step-by-step manuals were produced to guide system installation, calibration, and day-to-day use. These manuals were tested multiple times and confirmed to facilitate straightforward implementation by new users.

VII. Next Steps

107. The deployment of the NNTF system has strengthened the Bank of Mongolia's capacity for timely macroeconomic surveillance and near-term forecasting. In comparative terms, the new system ranks among the most advanced and sophisticated NNTF systems implemented with IMF support across the CCAMTAC region. To preserve and enhance these gains, continued operational use, targeted system refinement, and proactive risk management will be essential.

108. By strengthening how forecasts are produced, interpreted, and communicated, these operational enhancements materially support the BoM's conduct of monetary policy. The systematic incorporation of expert judgment allows policymakers to appropriately account for country-specific information and real-time developments that are not yet reflected in the data. Clear economic narratives alongside numerical forecasts help translate technical results into policy-relevant insights, improving internal decision-making and external communication. Finally, a more structured treatment of data revisions enhances confidence in the short-term outlook and reduces the risk of policy signals being distorted by temporary data noise. Together, these enhancements allow the NNTF system to better inform near-term policy assessments and to feed more reliably into the medium-term analysis underpinning monetary policy decisions.

Priority for the Next Steps

109. Institutionalize regular use: The NNTF system should be embedded as a routine input into the Monetary Policy Department's (MPD) monitoring and forecasting cycle. Consistent use across sectors will deepen staff familiarity, improve interpretation of model outputs, and ensure that the system continues to evolve in line with policy needs.

110. Maintain a structured feedback loop: A formal mechanism should be established within EAPD to collect user feedback on forecast performance, usability, and reporting needs. Regular feedback will support incremental improvements, early identification of weaknesses, and prioritization of development efforts.

111. Focus on targeted system refinement: Rather than broad-based optimization, further technical development should concentrate on selected high-priority variables where diagnostics indicate persistent forecast errors or sensitivity to episodic shocks. This targeted approach balances potential accuracy gains with operational and computational constraints.

112. Strengthen internal training and knowledge transfer: A formal internal training program should be institutionalized, including onboarding requirements for new staff and periodic refresher training for experienced users. Continued engagement with external partners on training (CCAMTAC, ICD-HQ, STI, JVI) will help sustain technical capacity and exposure to best practices.

113. Enhance automation where feasible: Further automation of routine reporting and forecast tracking would reduce operational burden on sector experts and allow greater focus on analysis and policy interpretation.

VIII. Authorities' Views

The authorities emphasized that the modernized NNTF framework has improved forecast accuracy and strengthened real-time support for policy decision-making. They noted that, while the current system represents a meaningful advance, it should be viewed as an evolving framework requiring continuous development and enhancement.

The authorities expressed appreciation for the technical assistance provided over the course of the multi-year project and for the institutional capacity built during its implementation. They underscored the value of close cooperation with the IMF and CCAMTAC in developing analytical tools tailored to the Bank of Mongolia's operational needs.

Looking ahead, the authorities highlighted ongoing efforts to strengthen statistical capacity, including the introduction of big-data systems. These initiatives are expected to provide a stronger foundation for further expansion of the NNTF framework across all stages of the forecasting process, from data acquisition and model development to system integration, evaluation, reporting, and communication.

Finally, the authorities noted that recent global shocks underscore the importance of preparedness for unexpected developments. They emphasized that strengthening scenario and shock-analysis capabilities would be an important direction for future system enhancements.

Annex A. List of Delivered TA Missions

MISSION DATES	MISSION'S OBJECTIVES
March 6-10, 2023	Scoping. Review of the existing nowcasting and near-term forecasting (NNTF) processes, tools, data, human and IT resources with the aim to identify opportunities for improving the system's accuracy in forecasting (non-mining) GDP growth and (unregulated) CPI inflation.
October 16-27, 2023	Initial development of the NNTF system, including setting up model portfolios and adapting the framework for Mongolian data. Introduced dynamic model averaging and tested forecasting performance. System expanded beyond non-mining GDP growth and CPI inflation.
April 15-26, 2024	Enhance internal communication of NNTF outputs for Monetary Policy Committee (MPC) briefings. Developed presentation templates for numerical results and economic narratives. Established a data release calendar and expanded the database for high-frequency indicators
September 13-27, 2024	Consolidate and optimize the NNTF system. Improve communication strategies and strengthen junior staff skills. Reviewed forecasting blocks for imports and refined database integration. Documented system results and assigned responsibilities for final reporting. Enhanced NNTF inputs into monetary policy review rounds.
October 29, 2024	On-line workshop on Bayesian vector autoregressions.
March 24 – April 5, 2025	Refine presentation templates for MPC briefings and train sectoral experts. Improve communication of risks and interest rate strategy. Assessed high-frequency data for enhancing near-term monitoring.
October 13 – 24, 2025	Final mission to conclude the project. Assisted in drafting system documentation, resolving operational issues, and formally launching the NNTF system into full operation. Institutional acceptance of the system and closure of the TA project.

Annex B. List of Target Variables and Their Selected Predictors

Target variable	Explanatory variables
Consumer prices	
	China CPI
Consumer Price Index, headline	Exchange rate (MNT/RMB)
	Household income
Beef	Monthly electricity production index
	Business loan
	Monthly beef price
Mutton	Household income
	Livestock loss rate
	Monthly beef price
Other Meat	Household income
	Livestock loss rate
	Monthly beef price
Milk	Household income
Flour	Household income
Vegetable	China CPI
Other Food	USA CPI
	Household income
	China CPI
Imported Food	Exchange rate (MNT/RMB)
	Household income
	China CPI
Imported Good	Consumer loan
	Unit price of imported fuel
	USA CPI
Domestic Good	Business Loan
	Unit price of imported fuel
Service	Household income
GDP production side	
Manufacture	Monthly manufacture production index
Electricity	Monthly electricity production index
Trade	Total loan
	Goods import
Communication	Household income
	Nominal effective exchange rate
Other service	Current expenditure
	Consumer loan
Net tax	Monthly tax revenue
	Consumer loan
GDP expenditure side	

Household consumption	Consumer loan Wage Tax revenue Total import Machinery import
Gross fixed capital formation	China GDP Consumer loan
Credit	
Business credit	Non-mining, non-agricultural sector growth Policy rate Total nonperforming loan Nominal wage
Consumer credit	Total import Policy rate Total nonperforming loan
Goods import	
Consumer goods	Nominal Effective Exchange Rate Lending rate US CPI Government expenditure Import price index Total new loan Exchange rate (RMB/USD) Deposit rate
	Russia CPI Consumer loan Import Price Index Real wage Exchange rate index
	Consumer loan US CPI Iron ore export volume Service imports Consumer loan Russian CPI
	Deposit rate Exchange rate (MNT/USD) Export price index Real Non-Mining GDP Export price index Eurozone CPI
	Iron ore export Lending rate Household consumption Import deflator
Nondurable goods	Consumer loan
Passenger cars	
Durable goods ex. passenger cars	
Capital Goods	
Construction materials	Consumer loan

	Exchange rate (MNT/USD)
	Copper export volume
	Deposit rate
	Tax revenue
	Consumer Loan
	US CPI
Equipment	Export price index
	OT Imported Payment of Service
	Trade (GDP)
	Government expenditure deflator
	Iron ore export
Vehicles	Main commodities export volume
	China CPI
	Export price index
	Real non-mining GDP
	Deposit rate
Industrial products	Exchange rate index
	Industrial production index
	OT Imported Payment of Operation
	Tax revenues